ఓమ్.

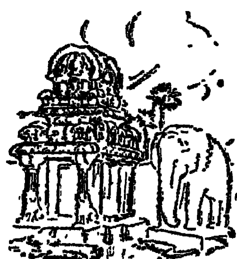
వందే మహాకాళికాం

గృహవాస్తు పూర్ణమంలు

దైవజ్ఞ చక్రవర్తి బిరుదాంకితులు

బ్రహ్మశ్రీ ముండూరు వీరభద్ర సిద్ధాంతిగారిచే

రచియింపఁబడినది.

ప్రకాశకులు:

కాళహస్తి తమ్మారావు అండ్ సన్సు,

సంస్కృతాంధ్ర బుక్ డిపో, [స్థాపితం 1882] రాజమహేంద్రవరం.

ముద్రణ:
శ్రీ రాజేశ్వరి ముద్రానిలయం
రాజమహేంద్రవరం—౧౯౫౦

మూల్యం:
ఒక రూపాయి

మనవి

ఈ గ్రంథమునందు తాళపత్ర గ్రంథాంతర్గతములైనట్టియు, అనేక వాస్తుగ్రంథాంతరములందుగలట్టియు, దేశకాలానుగుణ్యముగా వాడుకలోనుంచి వాడబడుచున్నట్టియు విషయములనూ మా వంశపరంపరాగతముగావచ్చుచున్న అనేక ధర్మవిషయములనూ వాస్తుసంబంధమగు మర్మములు ప్రకృతిజనకు అందరకూ సులభముగా తెలియుటకుగాను, ఈ గ్రంథము ప్రత్యేకముగా గృహవాస్తుమర్మములు అను పేరుతో సమకూర్చితిని. ఇట్లు ధర్మసందేహములు ప్రత్యేకముగా తెలియచేయుగ్రంథములవాస్తులు ఇదివరలో లేనందుననూ లిఖితగ్రంథములు జీర్ణములగుచో. (బోద్ధారో మత్సరగ్రస్తాః ప్రభవస్మయదూషితాః అబోధోపహతాశ్చాన్యే జీర్ణమంగే సుభాషితం అన్నట్లు) ఎంచి మద్గ్రహంబునగల లిఖితవిషయములు కొన్నిటిని లోకోపకారార్థముచేయ వ్రాయఁబూనితిని. ఇది ప్రథమముద్రణమగుటచే లిఖితదోషములుగాని ముద్రణాదిదోషములుగాని ఉండిఉండవచ్చును. చదువరులు నీరము విడిచి క్షీరములనే గ్రహించుదురుగాకయనిన్ని మద్గ్రంథాభివృద్ధికిన్ని తోడ్పడుదురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు:
గ్రంథకర్త.

1 వర్గోత్పత్తి
2 దిక్సాధన
3 విధిగృహఫలం
4 గృహనిర్ణయము
5 గృహారంభఫలము
6 రాత్రి శంకుస్థాపనఫలం
7 రాతి
8 గర్భిణీపతి నియమము
9 గణితసమాసము
10 గృహగర్భప్రమాణము
11 గృహస్థాన వర్జ్యములు
12 రాత్రి వర్జింపవలసిన కార్యములు
13 గోడ ఎత్తు
14 మయుడు
15 గణితనిర్ణయము
16 మరియు
17 మరియు
18 గృహాయామ సంఖ్యాఫలం
19 భిత్తినిర్ణయము
20 క్షేత్రీకృతపదఫలం
21 నూతనగృహమునకు (నూతన సామగ్రి)
22 మరియు
23 మరియు
24 అన్యవేశ్మదారు
25 వీధిశూలాదులు
26 దృష్టివిస్తారప్రకారః
27 దండమానము
28 ద్వారశూల
29 పరగృహసమీపదిః
30 గొందితావులు
31 సమసంఖ్య
32 వెన్నుపోటు
33 వెన్నుపోటులేదు
34 మహానక్షత్రాదులు
35 తిథినాశనం
36 నామనక్షత్ర ప్రాధాన్యత
37 జన్మనక్షత్ర ప్రాధాన్యత
38 గణితావశ్యకత
39 భిత్తిద్వారస్థాపనభాగాః
40 కూపభేదములు
41 గృహపర్యాయ నామములు
42 లగ్నచంద్రుడు
43 పురుషశంకు నిర్ణయము
44 స్త్రీ శంకులక్షణము
45 స్త్రీపురుష శంకుల ఉపయోగం
46 ఆరంభదిశ
47 శంకుజాతి
48 వృక్షశూలఫలము
49 శల్యవిచారణ
50 పురుషప్రమాణము
51 స్థలంలో నీళ్ళు పారుదల
52 లోగిలియొక్క ఎత్తుఫలం
53 స్థలోన్నతఫలం

54 గృహక్షేత్రభాగము
55 వివాహవేదిక
56 వెన్నుపోటు
57 గృహచిత్రలేఖన
58 భవంతి ప్రకారః
59 పారులు
60 దూలమునకు అడ్డము (వెన్నులు నిడువు నడుచుట)
61 ద్వారముపై గురుజువగైరా
62 గుణాధికం గ్రాహ్య
63 గుణాధికం గ్రాహ్య
64 పంచ (విషయముల) పరిస్థితులు
65 గోడా మొ॥ పడినందున ఫలం
66 స్మశానసమాంస ఫలం
67 వాయసశాంతిః
68 కపోతశాంతి
69 మొండిచేయి
70 రావణహస్త లక్షణము
71 గృహం కుక్క ఎక్కుట
72 శుభకర్మానంతరం గృహారంభః
73 ద్వారాలు నిలుపుట
74 కర్తరిలో చేయదగ్గ కార్యములు
75 కర్తరియందు చేయదగని కార్యములు
76 శంకువు కదలింపబడితే
77 డిటో
78 శంఖుస్థాపనకు కాని సమయం
79 డబ్లిబంగాళా
80 అతిఫలం
81 దూలము వేసే క్రమము
82 శేషాంకేన ఫలంజ్ఞేయం
83 ధనములు పంద్రెండు
48 ఋణమును (ఖర్చు)
85 గృహమందు భోజనపద్ధతి
86 శయనపద్ధతి.
87 నవగృహదీపము గోప్రవేశం
88 స్థలభోగదశ
89 స్థలాద్వాణము
90 మరివకపద్ధతి
91 గృహమధ్యే వృక్షము కూడదు
92 గృహావశ్యకత
93 పరగేహఫలం
94 పాదచ్ఛాయలకు ఘడియలు
95 పాదచ్ఛాయలు కొలతపద్ధతి
96 వృత్తక్షేత్రమునకు పదంకట్టుపద్ధతి
97 సింహద్వార బంధప్రమాణము
98 డిటో 2వ పద్ధతి
99 తలుపు స్వయంగాపడితే ఫలం
100 గృహమందు సూర్యరస్మిలేకుంటే ఫలం
101 దొడ్డివైపు సింహద్వారం
102 జీర్ణగృహోద్ధరణ
103 గృహమందు గృహవ్యాధి ప్రవేశం
104 దోషభాగాలు
105 సర్పం, గుడ్లగూడ నివాసఫలం
106 గృహంపైని నూనెరక్తంటివర్షఫలం
107 ఉపద్రవములు గలిగినచో చేయదగినది
108 గృహస్థాపన మృత్యుయంత్రము
109 గృహారంభంప్రవేశాదులందు పూజాది॥
110 అన్యజాతి శిల్పఫలం
111 గుణాధికతరలగ్నం
112 ప్రతిష్టాసమయఫలం
113 శుక్లకృష్ణపక్షశుద్ధిః
114 భిన్నగిజితము
115 పాడవులో మాత్రమే అంగుళాదులు చేర్చవలెనని మరివకమతం
116 శంకుస్థాపన ఎక్కడచేయవలెను
117 ధ్వజస్తంభము
118 గృహదంద్రయోగము
119 8 సం॥రములలో నష్టయోగం
120 5 సం॥రంలో నష్టయోగము
121 ఒకసంవత్సరంలో నష్టయోగం
122 గృహం పరాధీనమయ్యేయోగం
123 అచిరకాలములోనే నష్టయోగం
124 ఏగ్రహము బలహీనుడగుటవల ఏవిధంగా నష్టం సంభవించును

125 డిటో మరియొకతూరి
126 గృహరాజయోగము
127 గృహాయుఃకృత ఆయుర్దాయయోగములు
128 గృహం 100 . 00 సం॥ లు యోగం
129 గృహలక్ష్యయోగము
130 అట్టియోగములు మరికొన్ని
131 గృహారంభ వర్జ్య కాలము
132 గురుశుక్రుల మూఢ బాల్య, వార్ధక్యములందుగా
133 అస్త బాల్య వార్ధక్యములందు గృహారంభముచేయుగా ఫలం
134 ధూమకేతూదయము
135 సింహ, మకరములందున్నా గురుడుండగా గృహారంభం
136 మూఢాములందు చేయతగ్గ కార్యములు
137 మౌఢ్యదోషంలేని విషయములు
138 వాస్తుమానము (గజము)
139 తిథియొక్క ప్రాశస్త్యము
140 చర, స్థిర, నిత్యవాస్తు పురుషుల ప్రాశస్త్యము
141 స్థిరవాస్తులక్షణము
142 హస్తము, దండము, రజ్జువు వీని ఉపయోగములు
143 బాల,యౌవన,కౌమార వార్ధక్యంలు
144 గృహస్తంభలక్షణం ఫలం
145 మరియొక స్తంభలక్షణం
146 స్తంభదోషము
147 దూలములు లక్షణములు ఫలములు
148 దూలములువేయుక్రమము
149 జాతకబలము ననుసరించి గృహయోగములు సఖే (అప్రయత్నముగా గృహయోగము) (దులు
150 ఎవనికి చిత్రవిచిత్రమగు గృహములుం
151 ఎవనికి మేడలఅంతస్తులలోను ప్రాకారములుకలిగిన గృహముండును.
152 అనాయాసముగా గృహములు, భూములు ఎవనికివచ్చును.
153 దైవికగృహము ధర్మకర్తకలిగేయోగం
154 ఎవనికి విచిత్రమగు సౌధ ప్రాకారనిర్మిత గృహముండును.
155 అనేకగృహములు కట్టుచుండేయోగం
156 స్థిరముగా గృహముండేయోగం
157 శుభంబుకల్గుచుండెడి గృహయోగం
158 ఎట్టిజాతకునకు మేడపై యందు నివాసం
159 రాళ్ళతోనిర్మించిన గృహముండేయో॥
160 ఎట్టిజాతకులకు ఇటుకలచే నిర్మింపబడిన గృహముండును.
161 ఎట్టిజాతకునకు మ్రానుచే నిర్మింపబడిన గృహముండును.
162 ఎట్టిజాతకుడు పూరింట్లయుండే కాపురముచేయును.
163 సోదరుని యింటియందుండేయోగం
164 స్వశక్తివల్ల గృహసంపాదన
165 కళత్రంవల్ల గృహలబ్ధి
166 జ్ఞాతి లేక శత్రురూపమగుగృహముం॥
167 గృహాదులుగల్గే వయస్సు నిర్ధారణ
168 గృహనాశనమయ్యేయోగం
169 ఎన్నిగృహములవరకూ సంపాదించువాడగును
170 ఎన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనును.
171 ఇల్లు అమ్ముకొనునట్టియోగము
172 ఇల్లుతనఖాపెట్టుట అన్యాక్రాంతంచే॥
173 కోర్టువేలము
173 గృహము తగులబడినయోగం
174 మండలేశ్వా నయనమ్
176 " "
177 ఆజ్ఞాపత్రము
178 గృహ సోపానం (నీళ్ళకుండ)
179 ఆటస్థలము, ప్లేగ్రౌండ్, క్రీడాస్థలం
180 మూలమట్టసరిచూచే పద్ధతి
181 గృహోద్వాసనము
182 గ్రామదిగర్వణము
183 గ్రామార్పణము
184 గృహనిరూపణ

శ్రీ ర స్తు

గృహవాస్తుమర్మములు

శ్లో. జ్యోతిర్మయం శాంతమయం ప్రదీప్తం । విశ్వాత్మకం విశ్వపరం
నిరీశం ఆద్యంతశూన్యం సకలం కలాపం । శ్రీవిశ్వకర్మణ్యమహం
[నమామి.

వర్గోత్పత్తి.

శ్లో. అకచటతపయశవర్గాః స్తాస్థితాః క్రమశః ।
అవర్ణేషోడశజ్ఞేయాః స్వరాః కాదిషుపంచసు ।
పంచకంచైవ వర్ణానాం స్యుర్యశౌచతురక్షరౌ ।
ఏకోనపంచాశద్వర్ణానాం స్వరశాస్త్ర విశారదైః॥

తా. అ క చ ట త ప య శ అను ఎనిమిది వర్గులుగలవు. అందు "అ" వర్గునందు అ ఆ లు పదహారు అక్షరములను "క" వర్గు మొదలు "ప" వర్గువరకు అయిదేసిఅక్షరములను, "య" "శ" వర్గులకు నాలుగేసి అక్షరములను మొత్తం 49 అక్షరముల అని జ్యోతిశశాస్త్ర విశారదులు చెప్పివున్నారు.

దిక్సాధన

శ్లో. ప్రాసాదే సదనేలిందేద్వారే కుండేవిశేషతః ।
దిఙ్మాత్రభేకులనాశం స్యాతస్మాత్సం సాధయేద్దిశః॥

తా॥ ప్రాసాదము గృహము, ప్రాకారము, ద్వారము, కుండము వగైరాలు వుండునట్టి ప్రదేశములు కట్టు సందర్భమునందు ముందుగా దిక్సాధన చేయవలయును.

విధిగృహఫలం

శ్లో॥ వాయవ్యాంచ తథాగ్నేయ్యాం గృహం ప్రతిముఖం యది
అగ్నినా దహ్యతే క్షిప్రం ఇత్యాహ గృహభాగ్ భృగుః ।
నైఋత్యాంచ తథేశాన్యాం గృహంచ యది వేశ్మకం ।
నాశమాప్నోతి శీఘ్రం తు వ్యాధిశ్చ కలహం భవేత్॥

తా॥ వాయవ్యమునను ఆగ్నేయమునను గాని ముఖముగలిగి నదిక్కుగా (ఎదురుగ) కట్టినగృహము అగ్నిచే దహింపబడుననియు, హరింపబడుననియు, భృగుమహర్షి చెప్పెను. మరియు ఈశాన్య నైఋత్య దిశల కభిముఖముగలిగి దిశకెదురుగ కట్టినగృహము నాశనము పొందుననియూ కలహములచే పీడింపబడుననియు చెప్పెను.

గృహనిర్ణయము

శ్లో॥ ప్రాగాద్యాస్వపి దిక్షు సంస్థితంగృహముఖద్వారం వశాద్గృహంజ్ఞేయం
పశ్చిమచోత్తరం త్వథగృహం ప్రాగ్యామ్యమేవంచతత్॥

తా॥ తూర్పు మొదలగు దిక్కులయందు ఉంచబడిన గృహముఖద్వారము(సింహద్వారం) ననుసరించి గృహములనెరుంగవలయును అనగా తూర్పునకు సింహద్వారము ఉంచినగృహము పడమటిగృహమనియు, దక్షిణముదిశకు అభిముఖ సింహద్వారముగల గృహము, ఉత్తరగృహమనియు, పడమటివైపునకు అభిముఖద్వారముగలదితూర్పుగృహ

పడమరయు, ఉత్తరదిశకు అభిముఖముగల సింహద్వారగృహము, దక్షిణ గృహమనియూ నెరుంగవలయును. అనగా స్పష్ట గృహముఖద్వార (సింహద్వారము) ననుసరించి గృహారంభము చేయవలయుననుట ఇట్లు ప్రాగాది నాల్గుగృహములను నెరుంగవలయును.

గృహారంభకాలము

శ్లో. పూర్వాహ్నేచోత్తమం ప్రోక్తం. మధ్యాహ్నేమరణం విదుః ।
సంధ్యాయేచతుపాయాంచ పద్ధయేస్యాత్తి మిచ్ఛతా॥

తా. గృహారంభము పగటి పూర్వాహ్నమందుచేయుట ఉత్తమము. మధ్యాహ్నమందు మరణభయము. సంధ్యలు రాత్రికాలమునందును అయిశ్వర్యముకోరువాడు చేయకూడదు.

రాత్రి శంకుస్థాపన ఫలము

శ్లో. శంకోస్సంస్థాపనం రాత్రౌ నకర్తవ్యం కదాచన
యదికుర్యాత్కర్తృహానిః గృహహానిర్న సంశయం.

తా. రాత్రికాలమందు శంకుస్థాపనచేయకూడదు. అట్లుచేసినేని గృహహానియు। కర్తృనష్టమున్నా కలుగును.

రాత్రి

శ్లో. రాత్రిభాగంచతుః కృత్వాఅంత్యభాగం గృహాదికే
ప్రతిష్ఠేమ్యపి తత్కార్యం విశ్వకర్మా ప్రబవీడిదం.

తా. రాత్రికాలము 4 భాగములుగాచేసి అందు 4వభాగమునందు యలలో గృహారంభ ప్రతిష్టాదులు చేయవచ్చునని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

గర్భిణీపతినియమము

శ్లో॥ గర్భిణీయది పత్నీ చెన్నకుర్యాద్గృహకర్మణి
యదికుర్యాద్గర్భహానిః గృహేహానిర్న సంశయః
పంచమాసమితం కార్యంఅత ఊర్ధ్వంనకారయేత్.

తా. భార్య గర్భవతిగానున్నప్పుడు గృహారంభాదుల చేయ కూడదు. అట్లు చేసినేని గర్భహానియు గృహముందున్నా హానియు గలుగును. అయిదుమాసములపర్యంతము చేయవచ్చును. అటుపైన చేయకూడదు.

శ్లో. సింధుస్నానంద్రుమచ్ఛేదంవపనంప్రేతవాహనం విదేశగమనం
చైవనకుర్యాద్గర్భిణీపతిః॥

తా. గర్భిణీస్త్రీయొక్కభర్త సింధుస్నానము, చెట్లునరుకుట, క్షౌరము, శవమునుమోయుట, విదేశయానము చేయకూడదు.

గణితప్రమాణము

శ్లో. ఏకాదశయవాదూర్ధ్వం యావద్ద్వాత్రింశ హస్తకం।
తావదాయాదికం చింత్యంతదూర్ధ్వే నైవచింతయేత్॥

తా. పదునొకండువగింజల ప్రమాణము మొదలు 32 హస్తముల పర్యంతము ఆయాదిఫలములు చూడవచ్చును, అంతకుమించినయెడల గణితముచేయనవసరం (అనగా ఆయాదిఫలవిచారణ అనావశ్యకము) లేదు.

గృహగర్భప్రమాణము

శ్లో. గృహంచతుర్హస్త మితి ప్రసవృధ్యాయావ ద్వాత్రింశ ద్ధస్తమితి ప్రమాణం తతఃపరంభూపతి మందిరాణాం యావచ్ఛతం చాష్టకరాభియుక్తం.

తా. ఏకశాలాది గృహములకు 4 హస్తములు గర్భమనియు 32 హస్తములవరకు చతుశ్శాలా ప్రమాణమనియు రాజభవనాదులకు 8 హస్తములనుండి 100 హస్తములవరకును అనియు శాస్త్రము.

రిక్తస్థాన వర్జ్యములు

శ్లో. దేశగ్రామే గృహే భూమౌ మంత్ర మారుధ దైవతం ।
స్వామినో గురుభృత్యాదా ః స్థానం వివర్జయేత్.

తా. దేశము, గ్రామము, గృహము, భూమి, మంత్రము, ఔషధము, దేవతాప్రభువు, గురువు, సేవకుని వీటి యందు శత్రుత్వముగలవి ఎన్నడును పరిగ్రహింపకూడదు.

రాత్రి వర్జింపదగిన కార్యములు

శ్లో. స్తంభ గ్రామనివాసంచ తథారాజ్యాభిషేచనం ।
రాత్రికాలే భవేద్హాని పూర్వాహ్ణేశుభదో మతం.

తా. స్తంభప్రతిష్ట (శంకుస్థాపన గృహారంభము) గ్రామప్రవేశము రాజ్యాభిషేకము ఈ రాత్రియందు చేయుట హానిప్రదము. పగటి యొక్క పూర్వాహ్ణకాలమందుచేయుట శుభప్రదము.

శ్లో. కృషింబీజవాపం నరేంద్రాభిషేకం సువిద్యాగృహారంభ
దేవప్రతిష్టా క్రియాస్సప్తచౌలాదికా నామధేయా క్రియాంచ
తుపాయాం నకుర్వంతితజ్ఞాః.

తా. కృష్యారంభ, బీజావాపన, పట్టాభిషేక, విద్యారంభ, గృహారంభ, దేవప్రతిష్ట చౌలాదిసప్తక్రియాదులు (అనగా జాతకర్మ, నామకర్మ, అన్నప్రాశన, అక్షరాభ్యాసచౌల, సీమంతాదులు) రాత్రి కాలమాదు చేయరాదు.

గోడ ఎత్తు

శ్లో. గృహస్యయద్విస్తారః స్యైవోచ్ఛ్రాయః నిశ్చయశ్శుభదః
శాలైకేషుగృహేష్వపివిస్తారద్విగుణీతం దైర్ఘ్యం.

తా. ఏకశాలాగృహాదులకు గర్భంయొక్క వెడలుపు యెంతో అంతగోడయెత్తు వుండవలయును. వెడలుపునకు రెట్టింపుకుతక్కువకాని (యెక్కువయెంతేని) పొడవు వుండవలయును.

మయుడు

శ్లో. గేహాదిసూత్రమారభ్య యద్విస్తారేతథోన్నతం
తిన్యగేహాంన్నృణాంవృద్ధిః మయెనపరిభాషితం.

తా. గృహముయొక్క గర్భవెడలుపు ఎంతో గోడఎత్తు అంత వుండవలయునని మయుడచే చెప్పబడినది.

గణిత నిర్ణయము

శ్లో. ఆయః కల్పోహ స్తమానైః కరైశ్చక్షేత్రేమాత్రాభిర్మితే
మాతృకాభిః మత్స్యేపర్యం కాసనేమందిరేచ దేవాగారే
మండపేభిత్తి బాహ్యేం.

తా. ఆయుధనాదులు అంగుళాదిమానములచే నిర్మింపబడిన హస్తాదులచే (గజము) గణితము చేయవలయును. పర్యంక ఆసన. గృహాదులకు భిత్తిమధ్యనుంచియు దేవాలయము మండపము వగైరావాటుకి భిత్తిబాహ్యప్రదేశమునుంచియు గణితము చేయవలయును.

మ రి యు

శ్లో. గృహే మృన్మయేమానమ స్తః ప్రధానంతధాచేష్టికా భిత్తి
భాగేతదర్థం తధాచోపలానాం సభిత్యాసద్దైవ ప్రకుర్యాద్బహిం
శశ్చాన్యథా వి త్తనాశం.

తా. మంటచేనిర్మింపబడు (గోడలు) గృహమునకు గోడలుగాక ఉల్లోపునుంచియు ఇటికలచేనిర్మింపబడు గృహమునకు గోడ మధ్యనుంచియు రాళ్ళచేనిర్మింపబడువాటికి గోడలసహాయున్నా గణితము చేయదగ్గది.

మ రి యు

శ్లో. భిత్తిమధ్యేకృతంవేశ్మ, భిత్యాదా దేవతాస్థవే
భిత్తికన్యస్సదేవానాం త్రివిధం సూత్రలక్షణం.

తా. గృహాదులవిషయమై గోడమధ్యనుంచియు దేవాలయాదులకు గోడసహాయమున్నా, దేవతాలయాదులకు గోడలుగాక యున్నా గణితము చేయవలయును.

గృహాయామ సంఖ్యాఫలం

శ్లో. గృహస్యాయామ సంఖ్యాంతుచతుర్హ స్త ప్రశస్యతే
తన్యూనే శుభదం ప్రోక్తమధికే స్యాద్ధనక్షయం.

తా. గృహము యొక్క (బంగాళా) వెడలుపు నాలుగుహస్తము లుండుట ప్రశస్తము అంతకంటెక్కువయున్నా శుభదము, అంతకు హెచ్చు ధననాశనము.

భిత్తినిర్ణయము

శ్లో. దేవానాం లోష్టకం భిత్తిః ప్రాకారే ష్టకం తథా,
నరాణాంచ మృణ్మయేన ఇష్టికం విశ్వకర్మణా.

తా. దేవాలయాదులను పాషాణములతోను, ప్రాకారాదులను ఇటుకలతోను మనుష్యులకు ఇటుకలు, మట్టితోనున్నా గృహములు నిర్మింపవలయును అని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

క్షేత్రీకృతపదఫలం

శ్లో. పదంపూర్ణం ఫలంపూర్ణం భిన్నే ఫలంచ భిన్నకం
విషమేచ ఫలంపూర్ణం సమేనాశం మయబ్రహ్మోదితః.

తా. క్షేత్రీకృతపదము భిన్నముగాక పూర్ణఫలముల నిచ్చునవియు. భిన్నమయినపదము ఫలములను భిన్నముచేయుననియు బేసిసంఖ్యగలపదము పూర్ణఫలములనిచ్చుననియు సమసంఖ్యగలపదము ఫలములను నశింపచేయుననియు మయబ్రహ్మయొక్క అభిప్రాయముగానున్నది.

నూతనగృహమునకు నవాత్మసామగ్రి

శ్లో. ఇష్టకాలోష్ట పాషాణమృత్తికాజీర్ణమాంచనం
తృణంపర్ణం బుధైః ప్రోక్తం దారుమూత్యం గృహేయవై.

తా. గృహాదులకు ఇటుకలు, రాళ్ళు, పాషాణాదులు, మన్ను, ఇనుము, గడ్డి, ఆకులు, కర్ర మొదలగునవి క్రొత్తవియే వుపయోగించవలయును.

మరియు

శ్లో॥ నూతనేనూతనం కాష్టం జీర్ణేజీర్ణంప శశ్యతే
జీర్ణేచనూతనం ప్రోక్తంనోజీర్ణం నూతనేమనుః.

తా. నూతనముగా నిర్మింపబడువాటికి నూతనకష్టాదులన్నీ (మానులు) ఉపయోగించవలెను జీర్ణగృహాదులకు జీర్ణకాష్ట పనికి ఉపయోగించవచ్చును. జీర్ణగృహాదులకైననూ క్రొత్తమానులు వగైరా వుపయోగించవలెనుగాని నూతనగృహాదులకు జీర్ణములగునవి ఎంతమాత్రమున్నూ ఉపయోగించుట శ్రేయస్కరముగాదు ఇట్లని మనుబ్రహ్మయొక్క వాక్యము.

మరియు

శ్లో॥ నగృహంకారయేద్ధీమాన్ పురాణైర్నచదారుభిః
కుర్యాన్నాప్నోతి మరణం సంపదాం నాశమేవచ.

తా. బుద్ధిమంతులగు శ్రేయోభిలాషులు ప్రాతమానులను యోగించకూడదు. అట్లుచేసినని మరణమును సంపదలయొక్క నాశము పొందుదురు.

అన్యవేశ్మదారు

శ్లో॥ అన్యవేశ్మ స్థితందారు నైవాన్యస్మిన్ ప్రయోజయేత్ ।
నతత్రవసతేకర్తా వసన్నపినజీవత్.

తా. పరాయియింటి నాగొయ్యి పాత్రమానులను తమయింటికి ఉపయోగించుకొనకూడదు అట్లుచేసినచో యజమాని అచ్చట నివాసమేచేయడు. అట్లుజాగ్రత్తగానా కారణము పొందును.

వీధిశూలాదులు

శ్లో. విష్ణుపృష్ఠం వీధిశూలం శక్తిపార్శ్వంచవర్జయేత్ ।
దృష్టించశైవ మూర్తీనాం శోకరోగభయప్రదం.

తా. విష్ణాలయమునకు వెనుకనున్నా, ఈశ్వరాలయమునకు ఎదుటనున్నా, శక్తిఆలయములకు పార్శ్వములయందును, వీధిశూల (ఎదుట) యుందునూ గృహములుకట్టుట విడువవలెను. అట్లుగాక కట్టిరేని శోకములు, రోగములు, భయములు పొందుదురు.

దృష్టివిస్తారప్రకారః

శ్లో. రుద్రాణాంశతదండంచ, విష్ణుపృష్టే త్రింశతి, ।
శక్తీనాం వామపార్శ్వేషు దృష్టివిస్తారమాత్రకం.

తా. ఈశ్వరదృష్టికి నూరుదండములు, విష్ణుపృష్టమునకు 20 దండములును, శక్తివామపార్శ్వము పూర్తిగానున్నా దృష్టిదోషము గాన విడువవలయును.

దండమానము

శ్లో. చతుర్వింశత్యంగుళైస్తు హస్తమానం ప్రచక్షతే ।
చతుర్హస్తోభవేద్దండః క్రోశస్తద్విసహస్రకం.

తా. ఇరువదినాలుగు అంగుళములు ఒకహస్తమనియు నాలుగు హస్తములు ఒకదండ ప్రమాణమనియు రెండువేలదండములు ఒక క్రోశమనియు నెరుంగవలెను.

ద్వారశాల

శ్లో. పరకోణైః పరద్వారైః పరస్తంభై పరగృహైః।
కూపవృక్షాది భిర్చ్ఛిన్న వేధకం గేహం స్వరక్షకం॥
కోణాధ్వభమ కూపక ర్దమతరుర్వ్యాస్తు భాదే శేక్షితం।
సద్మోచ్చద్విగుణాధికాంత రిభ వేధేన దోషః ఖలు.

తా. తను సింహద్వారమునకు పరాయి యింటియొక్క కోణము ద్వారము, స్తంభము, వృక్షము వగైరాలున్నా నూయి, వృక్షము, బురదగుంట, ధ్వజస్తంభాదియొక్కయు దేవాలయముల యొక్కయు వేధనాశనముచేయును. మరియు వీధిశూలకు తను ఇంటియొక్క ఉన్నతమునకు రెట్టింపు ఎదుటగా విడవగా దోషములేదని అభిప్రాయము.

పరగృహసమాదిః

శ్లో. స్వగృహేస్థంభ శూలంచ అన్యగేహ సమంతథా।
అన్యగేహ శికోశూలా వర్జయేన్మను రబ్రవీత్.

తా. స్వకీయగృహముయొక్క స్థంభవిరళము, పరగృహముతో సమమున్నా పరులయింటి వెన్నుపోటున్నా కూడదని మనుబ్రహ్మ వచనము (అనగా నిచ్చుట పరగృహముతో సమానపారులు ఉండకూడదనియు జ్ఞాతులయొక్క తారును ఆవస్యకమనియు అర్థాత్సిద్ధము.)

నిందితావులు

శ్లో॥ ఊషరే గ్రామమధ్యేచ ఛాయేచసురజాస్థవే।
శ్మశానేనిమ్నె అవత్రైవీథిశూలాదికరసు।
గోకణసంది గ్రామాంచ కోణదేశేజలాస్థవే।
పుష్పశల్యవర్గస్థె నవసేన్నాభమిచ్ఛతా॥

తా. ఊషరక్షేత్రమందును, గ్రామమధ్యమందును, దేవతాస్థలములు, నీడలువగైరాగలిగిన స్థలమందును, స్మశానమందును, పల్లపుప్రదేశమందును సుడిగొట్టుట రంధ్రములు పడునట్టియు, వీధిశూల గల్గినట్టియు గ్రామగోగణములు నివసించునట్టియు, ప్రజలచే నిందింపబడునట్టియు, కోణప్రదేశమును నీరునిలవగలిగి ఇవకలిగినట్టిచోటున్నూ ప్రవాహముకల్గునట్టి ప్రదేశమందును, బేసికోణములుగల్గినట్టియు, వాస్తుశాస్త్రోక్తశల్యక్షేత్రము, ఇతరమగునట్టియున్నూ స్థలములయందు ఐశ్వర్యముకోరువాడు నివాసముచేయకూడదు గృహములు కట్టరాదు.

సమసంఖ్య

శ్లో. గృహేదారుశిరోదారు కుడ్యపేటీంచద్వారజం।
గవాక్షాద్యానిర్వాణి సమసంఖ్యావిధీయతే।
శిరోగృహేచంద్రశాలే ఆయవ్యయధనాదికం।
నావస్యంఫలమాలోక్యం పూర్వేగృహప్రదేశలం।
జ్ఞాతవ్యం సర్వతశ్చాపి విశ్వకర్మా బ్రవీదిదం.

తా. గృహమునకు దూలములు, వెన్నుబద్ద, అలమరద్వారములు, కిటికీలు మొదలగునవి సమసంఖ్యగా ఉండవలెను. మరియు మేడ, డాబావగైరాలకు ద్వారాదులు ప్రత్యేకముగా సమసంఖ్యయు

మంచిది. అయానాయధనాధిఫలములు వేరేగణితవిచారణ అనావస్య కము వాటియొక్కగణితము మొదటి క్రింది గృహగణితఫలమునే యెరుంగవలెనని విశ్వకర్మ చెప్పెను.

వెన్ను పోటు

శ్లో॥ శిరోదారు సచేద్గేహే శూలోదోషోభిజాయతే ।
శిరోదారున చేద్గేహే శూలం దోషోం జాయతే.

తా॥ గృహమునకు శిరోదారు (వెనుబద్ద) ఉంచినవాటికే వెన్ను పోటుయుండును. వెన్నుబద్దలేని గృహమునకు వెన్నుపోటు లేదు.

వెన్నుపోటులేదు

శ్లో॥ చతుశ్శాలే రాజగృహే స్వగృహే నాస్తి శూలజం ।
స్వగృహే స్థంభశూలంచ పరగేహసమంతథా ।
జ్ఞాతవ్యం అన్యత శ్చాపి శిరోదాద్యాది శూలకం:

తా॥ చతుశ్శాలివిషయమైనన్ని రాజభవనములువిషయమైనన్ని తమకు తమఇంటివెన్నుపోటువిషయమైనన్ని దోషము లేదు. స్వగృహమందు స్థంభశూల (అనగా) పార్లుతప్పుట, పరగృహముతో సమానముననూ, పరులయింటివెనుపోటుకూ దోషముగా నెరుంగవలెను.

మధువల్మీకాదులు

శ్లో॥ మధువల్మీకి గృధ్రాణాంహస్తే ద్విత్రిణిసాగర ।
షాణ్మాసాభ్యంతరం గేహేసవిశేచ్ఛేద్యమిచ్ఛతా ।

గృహామధ్యేకర త్రిణిశాస్త్రసపంక్తి కమాత్ప్రతే ।
గృహే సాశాయ విశ్వకర్మా బవీన్యచః ।
పుణ్యాహవాచనే వాస్తుపూజ శేచాన్నదానతిః ।
గృహదోషాః వినశ్యంతివాసుశాస్త్రే మహోదితం॥

తా. తేనెపట్టు, ఫాట్టులు, గద్దగూళ్లు, మొండిచేయి మొల చుట ఇవి కలిగిన యెడల కనుముగా 2-3-4-6 మాసములు గృహ మును వర్జింపవలయును. గృహమధ్యమందును, ఆగ్నేయ, దక్షిణ వాయువ్య, ఉత్తరదిశలయందు దోష పదము. ఇట్టివి కలుగుట గృహ మందు జరుగనున్న అరిష్టసూచకములు అని విశ్వకర్మ చెప్పెను. మరియు పుణ్యాహవాచనము, వాస్తుపూజశాంతి, అన్నదానాదులవల్ల తద్దోషనివారణమగును.

త్రినాశనం

శ్లో. త్రిద్వారాశ్చ త్రిఖట్వాశ్చ త్రిదీపం త్రివటుస్తథా ।
త్రివైధవ్యం త్రిసన్యాసంతద్గృహం దుఃఖసంభవం॥

తా. గృహమందు మూడుద్వారములు, 3 మంచములు, 3 దీపములు, 3 వటులు, 3 వైధవ్యులు, 3 సన్యాసులు ఇట్లువుండుట ఆ గృహము దుఃఖప్రదమగును.

నామనక్షత్ర ప్రాధాన్యత

శ్లో. దేశగ్రామ గృహద్వార వ్యవహారతిద్యూతేషు ।
దానేమనస్సే నాకాకిణివర్గ సంగరపునర్భూ మేళకేనామభం.

తా. దేశ, గ్రామ, గృహాదిసర్వాణ విషయమందును, జ్యోతి వ్యవహార సంపాదన, వ్యయ, హరణ, సేవ, కాకిణి, వర్గ, భూమేథనాది అర్గళవిషయమందును, నామనక్షత్రము ననుసరించియే ప్రాధాన్యము.

శ్లో. నరాణాం నామబహుత్వానాం ఖ్యాతినామైవశస్యతే,
ఇతి రేషుచ సర్వేషు నిష్ఫలః వాస్తుజం ఫలం.

తా వాస్తువిషయమై నామనక్షత్రమును గ్రహించువిషయమై అనేక పేరులగలవానికి ప్రసిద్ధిగా వాడుకలోవున్న నామము ననుసరించే శాస్త్రవిచారణ చేయువలయును.

జన్మనక్షత్ర ప్రాధాన్యత

శ్లో. వివాహే సర్వమాంగళ్యేయాత్రా యాంగ్రహగోచరే,
జన్మరాశేః ప్రధానత్వం నామతారాం నచింతయేత్॥

తా వివాహాది సర్వమాంగళ్య విషయములయందును. యాత్ర, గ్రహస్థితి గోచారఫలములు వగైరావిషయములయందును నామరాశి నామనక్షత్రముల ననుసరించుటయే ప్రాధాన్యము.

గణితావస్యకత

శ్లో. ఇష్టకానిర్మితే గేహేమృత్తికా నాంచలోష్టజా,
అయసాదారుజా చైవగృహేఽయాదీ విచింతయేత్,
లతాపత్రాదికానాంతు సద్యోఫలదకారిణీం అవస్యేచైవక ర్తవ్యే
గృహేఽయాదీన్నచింతయేత్॥

తా. ఇటుకలు, మట్టి, రాళ్లు, గాతిసంబంధము, ఇనుము మ్రాను మ్రాను సంబంధముగువాటిచే నిర్మింపబడు గృహములకు ఆయ, వ్యయ, ధనాదులు తప్పక విచారించ చేయవలయును. తీగెలు, ఆకులు మొదలగు వాటిచే నిర్మింపబడునట్టియు, ప్రస్తుతఫలితము కొరకు నిర్మింపబడు నట్టియు, విధిలేక తప్పనిసరగా నిర్మింపవలసినవాటి విషయమైన ఆయ, వ్యయ, ధనాదుల విచారణ చేయ నవసరము లేదు.

భిత్త్యాద్వార స్థాపనభాగాః

శ్లో. భిత్తింద్వాదశధాకృత్వా అంతరంస ప్తమేవచ।
పంచమంబాహ్యదిగ్భాగం మధ్యేద్వారంవినిక్షిపేత్।

తా. గోడదళసరము 12 భాగములు చేయగా లోపలివైపునకు 7 భాగములున్నూ వెలుపలివైపును 5 భాగములున్నూ కాగా మధ్య యందు ద్వారమును ఉంచవలయును.

కూప భేదములు

శ్లో. ద్వారహీనోభవేత్కూపః ద్వారేణై కేనవాపికా,
నైకద్వారాపుష్కరిణీ దీర్ఘికా, కుల్యావిభూత
తోయాశ్చతటాకాః పరికీర్తితాః॥

తా. ద్వారములేనిది కూపమనియు, ఏకద్వారముగల (దిగుడు బావి) వాపి అనియు నాల్గువైపుల (దిగుడుమెట్లు) వచ్చి రాగలది పుష్కరిణియనియు వెడల్పుకన్న పొడవు ఎక్కువగలది, దీర్ఘికా అనియు ఎప్పుడున్నూ నీరుఉండునది కుల్యయనియు నామములు.

గృహపర్యాయ నామములు

శ్లో. విమానం. భవనం, హర్మ్యం, సౌధ, ధామ్ని, నికేతనం ।
ఆలయం, నిలయంచైవ శాలార్పదం, వస్తు, వాస్తుకం, క్షేత్ర
మాయతనంచైవ, మందిరం, విష్ణుకంపదం । సదనం,
స్థానమ ఖ్యాంతు, పర్యాయాఖ్యాన పండితైః॥
అమరే॥ గృహాం, గేహో, దవసితం, వేశ్మ, సద్మ,
నికేతనం, నిశాన్త వస్త్యసదనభవనా, గారి, మందిరం ।
గృహాఃపుంసిచ భూమ్న్యేవ నికాయ్య, నిలయా, లయాః

తా॥ ఇవిఅన్నియు గృహమునకు వాచకనామములు

లగ్నచంద్రుడు

శ్లో. స్థంభప్రతిష్టానశ బంధకాలేలగ్నేచ చంద్రో శుభకోనరాణాం ।
ప్రయాణకాలే ప్రథమ రుకాలే వివాహకాలే యమదూతఏవ॥

తా. స్థంభప్రతిష్ట, వ్రతబంధము, వీటివిషయమై లగ్నచంద్రుడు ప్రాశస్త్యము, ప్రయాణము, గజస్నాల, వివాహకాలములందు యమదూతగా ఎంచదగినది.

పురుషశంఖు నిర్ణయము

శ్లో. అష్టాశ్రంచతురశ్ర మవ్రణమృజుంచా నశ్రమేవం విధం,
సర్వేషాంచవిశస్తిమాత్రమనధిః స్వర్ణాదిరత్నాన్వితం,
గంధాద్యైరభిపూజితం శుభదినేశం కుంన్యసేన్మంగళై॥

తా. పంద్రెండు అంగుళములు పొడవు (అన్నివర్ణములవారికిన్ని సమానము. మరియు బ్రాహ్మణులకు 18 అంగుళముల పొడవున్నూ క్షత్రియులకు 16 అంగుళములున్నూ, వైశ్యులకు 14 అంగుళములున్ను శూద్రులకు 12 అంగుళములు పొడవున్నూ వుండవలయునని శాస్త్రాంతరము) గలిగిన ఆ శంకువును 3 వంతులుగాఉన్న మొదటివంతు 8 పలకలున్నూ, మధ్యవంతు 4 పలకలున్నూ, చివరవంతు పలకలులేక లింగాకారముగానున్నూ ఉండవలయును. అట్టిశంకువును గంధాదులచే పూజింపబడి రత్నాదులచేకూడివుండినక ర్తయందు స్థాపనశుభ ముహూర్తమందు చేయవలయును (ఇది పురుషశంకు)

స్త్రీ శంకులక్షణము

శ్లో. పూర్వభాగం త్రికోణంచచాతుర్భాగంతు మధ్యమం,
అంత్యమష్టమిదం భాగంచతుదన్శ్యాంగుళంస్త్రియః॥

తా. చివరవంతు 3 కోణములున్ను మధ్యభాగము 4 కోణములున్ను, అంత్యభాగము 8 కోణములున్ను గలిగి 14 అంగుళములం పొడవుగలిగి ఈ ప్రకారము స్త్రీశంకుఉండవలయునని శాస్త్రముసిద్ధము.

స్త్రీపురుషశంకుల ఉపయోగము

శ్లో. పుంసాంపురుషశ్శంఖుః స్త్రీణాస్త్రీశంకు రిష్యతే, ఉభయోః
మిథునం స్థాప్యలం, దక్షిణేస్త్రీ నపుంసకే॥

తా. పురుషులకు పురుషశంకువును, స్త్రీలకు స్త్రీశంకువున్నూ, దంపతులకు 2 శంకువులున్నూ స్థాపించవలయును, స్త్రీ నపుంసకులకు దక్షిణమున సాపించవలయును..

ఆరంభదిశ

శ్లో. మధ్యమే దేవతాగారే ఈశాన్యం మనుజాలయే,
సాతుసానాంతు నైఋత్యాం ఆరంభం శశ్యతే సదా॥

తా. ఆరంభాదులు దేవతలకు మధ్య ప్రదేశమందును, మనుష్యులకు ఈశాన్యదిశయందును, రాక్షసులకు నైఋతిదిశయందును ఆరంభించుట శ్రేయస్కరము.

శంకుజాతి

శ్లో. దేవాలయే శిలాశంఖుః నృణాం దారుమయంతథా,
శంకుస్థాపం శిలాన్యాసం, స్థంభస్యారోపణం తథా,
ఆరంభస్స్వర్ణ రత్నాద్యాః, నృణాం సౌఖ్య ఫలప్రదా,
ఇతిప్రోక్తమయబ్రహ్మా దేశకాలాది చింతయన్॥

తా. దేవాలయాదులకు శిలాశంఖువున్నూ, మనుష్యులకు మ్రానుచే చేయబడినట్టిదియూ నగు శంకువులను ఆరంభకాలమందు స్థాపించవలయును. మరియును శిలాన్యాసము, శంకుస్థాపన, స్థంభప్రతిష్ట స్వర్ణరత్నాదులచే ఆరంభమున్నూ, ఇట్టివిచేయుట మనుష్యులకు సౌఖ్యము వాస్తుశాస్త్రోక్త ఫలప్రదమున్నూ అగు దేశకాలాదిచింతన ఎరింగి మయబ్రహ్మచే చెప్పబడినది.

వృక్షశూల ఫలము

శ్లో. తరువేధం విజానీయాద్యది ద్వారముఖేస్థితం,
కుమారమరణం ప్రోక్తం నానారోగశ్చజాయతే॥

తా. సింహద్వారమునకు ఎదుటగా వృక్షముండుట తిరువేధ (వృక్షశూల) అని అందురు. అట్లుండుట వల్ల ఫలము, సంతాన నష్టము, వంశనాశనము, నానారోగ బాధలున్నూ గలుగును.

శల్యవిచారణ

శ్లో. జలాంతం ప్రస్తరాంతం వాపురుషాంత మథాపివా,
క్షేత్రం సంశోధ్యచోధృత్యశల్యాం పదసమాచరేత్॥

తా. శల్యపరీక్ష, జలముపడునంతవరకుగాని, వకరంగుమట్టు (పొర) తేలగమునవరకుగాని లేక పురుషప్రమాణమువరకూగాని శల్య శోధనచేసి గృహారంభము చేయునలయును,

పురుష ప్రమాణము

శ్లో. పంచారత్నిర్దశ వితస్తి వింశతి శతాంగుళః పురుషః॥

తా. పురుషప్రమాణముగా 5 మూరలు లేక 10 వితస్తులు (వితస్తి అనగా 12 అంగుళములు) లేక 120 అంగుళములు.

స్థలంలో నీళ్లుపారుదల

శ్లో. పూర్వప్రవాహో వృద్ధి కరోనరాణాం తథోత్తరేచైవధనం దదాతిః
అర్థక్షయం పశ్చిమతః ప్రవాహః మృత్యుప్రదో దక్షిణతో ప్రవాహః

తా. లోగిలియందలి నీరుపారుదల తూర్పుదిశకు వెళ్లుట వృద్ధి ప్రదమును ఉత్తరముగా వెళ్లుట ధనప్రదమును, పడమటదిశకు ధనక్షయమున్నూ, దక్షిణదిశకు నీరుపోవుట మృత్యుప్రదమున్నూ నిచ్చును.

లోగిలియొక్క ఎత్తుఫలం

శ్లో. స్యాదున్నతిః పూర్వే రేశానాం స్తాధనం
దక్షిణభాగతుంగే. తు యోధనానాం విన తే ప్రతీచ్యాం
ఉచ్ఛైర్విపినా శోధ్వ్రవా తరేతు॥

తా. లోగిల (వెన్ను) వద్దగా ఎత్తు పడమటనుండుట శ్రేయస్కరము. క్రమముగా పడమటనుండి దక్షిణ, తూర్పు, ఉత్తరములు పల్లముగా నుండుట మంచిది.

స్థలోన్నత ఫలం

శ్లో. వాస్తూపయోగభూమిస్తు దక్షిణేపశ్చిమేతథా,
ఉన్నతం సర్వసౌభాగ్యం ఇతరేచమృతిప్రదం॥

తా. గృహభూమి దక్షిణ పశ్చిమముల ఎత్తుగానుండుట సౌభాగ్యప్రదము. అదే ప్రకారము తూర్పుఉత్తరములఉండుట మృతి ప్రదము (అనగా తూర్పు ఉత్తరములు పల్లముగా నుండవలయును).

గృహక్షేత్ర భాగము

శ్లో. షడ్భాగంతు గృహక్షేత్రం పైశాచం ప్రథమంత్యజేత్,
ద్వితీయంపృష్ఠభాగంస్యా త్తృతీయంతు గృహంస్మృతం,
చతుర్థేచప్రపాంకుర్యా త్పంచమ్యాం కూపకల్పనం,
షష్ఠ్యామారామ వృక్షాణిప్రాంగణం గద్యతేబుధైః॥

తా. గృహమునకుగల భూమిని ఆరుభాగములుగాచేసి అందు వెనుకనుండి ముందుకు, వెనుక 1 వ భాగము పిశాచభూమిగాను

విడువవలయును. 2 వది వెనుక పెరడుగాను, 3 వ భాగమునందు గృహమునున్నూ, 4 వ భాగమందు చలిపందెరయున్నూ, 5 వ భాగమందు నూయి యేర్పాటులున్నూ, 6 వ భాగమందుముందుభాగమున పుష్పవనమున్నూ నిర్మింపవలయునని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వివాహ వేదిక

శ్లో. వృత్తాయతా హస్తచతుష్టయేన హస్తోచ్ఛ్రితం
మందిర వామభాగే, విచిత్రతాం స్థంభచతుష్టయేన
వివాహవేదిం ప్రవదంతితజ్ఞః॥

తా. వృత్తముగాను, పలకలతో కూడినట్టియు, నాలుగు హస్తములుగలిగి వకహస్తము ఎత్తుగలిగి, నాలుగు స్థంభములతో అలంకరింపబడినదిగాను వివాహవేదికగృహమునందు తూర్పు ఉత్తరదిశల నుండుట మంచిదని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు.

వెన్నుపోటు

శ్లో. దారుమధ్యేపతిం హన్యాదంతే పత్నీసుతం పరం,
శిరోదారువశాచ్ఛాలఫలం జ్ఞేయం బుధోత్తమైః॥

తా. వెన్నుపోటు, వెన్నుబద్దమధ్యను తగిలిన యజమానునకును వెన్నుచివర భార్యకును, వెన్నుమొదట సంతానమునకును నష్టము కలుగునని బుధులైనవారు చెప్పుచున్నారు (వెన్నుపోటు ఏ భాగమందు తగిలననూ దోషమేననిభావము)

గృహే చిత్రలేఖన

శ్లో. వరాహశార్దూల శివాపృదాక వోగృధ్రాభిధోలూక
కపోతవాయసాః॥ సస్యేనగోదాది వకాదిపక్షిణో
విచిత్రితానో కరణేగృహేసదా॥

తా. పంది, పులి, నక్క, సర్పము, గ్రద్ద, గుడ్లగూబ, పావు రము. కాకి, రాబందు, డేగ, బల్లి, తొండ, కొంగ వంటి చిత్రవులను వేయుటగాని, విగ్రహములను ఉంచుటగాని గృహమందు దోషప్రదము.

భవంతి ప్రకారః

శ్లో. మాతృస్థానే చతుర్వాస్తు దక్షిణెపాదహీనకం, పూర్వేసార్థ
త్రిహస్తంచ చోత్తరేపాదయ్యాత్రికం, పూర్వాయతం
శ్రేష్టదంస్యాన్మధ్య మందక్షిణాయతిం, ఇతిప్రోక్తమయ
బ్రహ్మచతుశ్శాలే విశేషతః॥

తా. చతుశ్శాలలయందు తూర్పుపడమరలు పొడవుండుట ఉత్తమమనియు, దక్షిణోత్తరములుపొడవు మధ్యమఫలమనియు, అందు పడమటగర్భము నాల్గుహస్తములును, దక్షిణగర్భము పాతికె తక్కువగా నాల్గుహస్తములు, తూర్పుగర్భము సగముతోగూడిన మూడుహస్తములును, ఉత్తరగర్భము పాతికతోగూడిన మూడు హస్తములునూ ఇట్లు క్రమప్రకారమగు తక్కువగర్భము గలిగి వుండుట శ్రేయస్కరమని మందువాఇండ్లవిషయమై మయబ్రహ్మచే చెప్పంబడినది.

పారులు

శ్లో. భిత్తిదోషం పతిం హంతి దారుచోషం స్త్రీయంతథా।
ద్వారదోషం సుతం హన్యార్గవాక్షా దేర్ధనం హారేత్।
స్థంభశూలేసర్వహానిః అసమేస్వగృహేంఫలం.

తా. తమ ఇంటివిషయమై సమముగాలేనిగోడ దూలము మొద లగువాని పారులుతప్పిన ఫలం చెప్పుచున్నాడు. ఎట్లనగా? గోడ పారు

తప్పించో ప్రతినష్టమున్నూ దూలములు, గురుజులు, వెన్నుపారులు తప్పినచో స్త్రీ నష్టమున్నూ, ద్వారములపారుతప్పినచో సంతాననష్టమున్నూ, కిటికి, అలమర (బీరువా) లపార్లు తప్పినయెడల ధననష్టమున్నూ స్థంభవిరళమునకు అన్నివిధములనష్టమున్నూ గలుగును గాన (తమ ఇంటిపార్లుతప్పినదోషము పరాయియింటి నెనుపోటు సమముగా నెరుంగదగినది.)

దూలమునకు అడ్డము వెన్నుకు నిడువునడచుట

శ్లో. దూః త్రయాదిభవనః భయరోగంచజీవనం ।
దూలమధ్యంచగమనం శిరోదాడసమంతథా.

తా. మూడుమొదలగుబేసి దూలములగృహముయొక్క ఫలము రోగము, భయముగలుగచేయును మరియు గృహమందు దూలమునకు అడ్డుగానడుచుటయు, వెన్నునకు సమముగా (నిబ్బరముగా) నడచుటయు పైఫలములనే గలుగచేయును.

ద్వారముపై గురుజువగైరా

శ్లో. గవాక్షద్వార పేటీంచద్వారమధ్యేసమంతథా ।
గృహదారు శిరోరుస్థంభం సామరణప్రదం.

తా. కిటికి, అలమారు, గుమ్మము మొదలగువాటిమధ్య (పైన) దూలముగాని వెన్నుబద్దగాని వాటిగురుజుగాని నిర్మింపబడెనేని మరణమునిచ్చును.

గుణాధిక్య గ్రాహ్యం,

శ్లో. మధ్యగృహేతిష్టతి సూర్యరశ్మిస్తస్మిన్న దద్యాత్ఫలమ్మతదోషః।
శల్యాదిదోషోవగణాది దోషాస్సూతాశ నస్సూలవింవాద శేషం.

తా. ఏగృహాపరిధ్యమందు సూర్యరశ్మిపడునో ఆగృహమందు శిల్పసంబంధమయినగాని, గణితసంబంధమయినగాని మరియేఇతరసంబంధమైనగాని దోషములను ఇవ్వనేరదు, ఎట్లనగా? అశేషనూటి సంఘమునకు అగ్నికణమువలె అన్నిదోషములను సంహారించును!

గుణాధిక గ్రాహ్యం

శ్లో. బహుగుణా లఘుదోషయుత్వతంభవన మేవ గృహాదికమిష్యతె
జలలవేనశిఖీ బహువాసవాన్ నశమమేతిగుణై రధికోయతః,

తా. గృహాదులయందు స్వల్పదోషములుగలిగినట్టియు బహుగుణములు గలిగినట్టియు గృహమును పరిగ్రహించవచ్చును. (అన్నియూ మంచిఫలములుగలుగును గ్రంథము) ఎక్కువ అగ్నిహోత్రమందు స్వల్పజలము వినిమోగపుచేయలేనందున మంచిఫలములు ఎక్కువ గలిగినవాటినే గ్రహించవలయును.

పంచ (విషయములు) పరిస్థితులు

శ్లో. దేశంచకాలం స్థిత్యాచవయోవర్ణాని పంచచ ।
పరీక్ష్య వాస్తోవక్తవ్యం విశ్వకర్మమతే తథా.

తా. విశ్వకర్మయొక్క మతమేమనగా? 1 దేశము, 2 కాలము, 3 స్థితి, 4 వయస్సు, 5 వర్ణములనెడి పంచవిషయములను బాగుగా పరిశీలించి శాస్త్రము చెప్పవలయుననుట.

గోడ మొదలగునవి పడినందున ఫలము

శ్లో. భిత్తిగృహవాటుకీల స్థంభద్వారప్రపాతభంగేషు ।
తద్వాక్కవాటతోరణ కేతూనాంగృహ పతేర్మరణం.

తా. గోడ, దూలము, గుంజ, స్తంభము, ద్వారము, తలుపు, తోరణము, జండా మొదలగునవి పడిన, విరిగిన, చెడిన పగులుటవంటివి కలిగినచో గృహయజమానునకు మరణప్రదము.

స్మశానమాంస ఫలము

శ్లో. శ్వసృగాలోథవాగృధ్రః కాకోవాయదిమానుషః ।
స్మశానాన్మాంస మానీయపురమధ్యే ప్రవేశయేత్ ।
నగరంపట్టణం వాపి గ్రామం వాయదివాగృహం ।
అచిరేణైవకాలేన స్మశానంతద్భవిష్యతి॥

తా. కుక్క, నక్క, గ్రద్ద, కాకి లేక మనిషిగాని శ్మశానమందుండు మాంసమునుతీసుకవచ్చి పట్టణము, గ్రామము లేక గృహమందు విడిచినట్లయితే అచిరకాలములోనే అది రుద్రభూమివలె పరిణమించును

వాయస శాంతిః

శ్లో. అథాసంప్రవక్ష్యామి వాయసః ప్రవిశేద్గృహం ।
ప్రవిశేద్వారతోగచ్ఛేన్మా సమేకంటివినర్జయేత్ ।
ద్వారాంతరేయదాగచ్ఛేత్ షాణ్మాసంతు వివర్జయేత్ ।
దేవాలయే నృపాణాంతు గ్రామనాశోభవిష్యతి ।
గృహప్రవేశనేకాకో గృహశేష క్షయంకరః ।
శ్వాసమార్గాంతరతో గచ్ఛేద్వాయసః ప్రవిశేద్గృహంగృహ
స్థమరణం వింద్యాత్సర్వనాశో గృహేభవేత్ ఏతేషాందోష ।
జ తానాం శాంతింవక్ష్యే సమాంగతశాం ॥క॥ 280

తా. కాకిదోషము చెప్పబడుచున్నది. కాకిగృహమందు ప్రవేశించినచోగాని, సంహద్వారమునుండి వెళ్ళినగాని ఒకమాసము గృహ

మును విడువవలెను. మరియు గృహమంతటను చెదలు పట్టిన 6 మాసములు విడువవలెను. దేవాలయమును, రాజమందిరములందుండినను దోష ప్రదము. ఆ దోషము ఆ అధిపతికి చెందును. కాని గృహప్రవేశించుట వల్ల గృహమందు అశేషదోషము సంభవించును. మరియు కుక్క, పిల్లియు కూడ గృహమందు నష్టపరచుగాన నవమాసములో తగిన శాంతి చేసుకొనవలయును.

కపోతశాంతి

శ్లో. ఆరోహేత్తు గృహంయస్యకపోతా వ్యాపవేశయేత్ .
స్థానహానిర్భవేత్తస్య యుక్వాన్నర్థపరఃపరా ।
దోషాయునిధనాద్యైవ దరిద్రాయాశివాయచ ।
తచ్ఛాంతిశ్చ ప్రకర్తవ్యాజప హోమవిధానతః ।
పింగలస్య సర్వేష్వేవం మధువల్మీకియోరపి ।
సంపూర్ణమందిరే హానిఃశూన్య సర్వనిమంగళం ।
ప్రాకారేషు పురద్వారే ప్రాసాదాద్యేషు వీథిషుతత్ఫలం ।
గ్రామనాథస్యసీమ్ని సీమాధిపస్యచ ।
శాంతికమాన్ ఖలంకార్య పూర్వోక్తైవ విధానతః. శాం॥క॥

తా. పావురము గృహము యెక్కిన గృహమందు నివాసముండినా పావురముయొక్క ధ్వని గృహమందు వినుటయు, తేనె పట్టు పుట్టలు, గద్ద ఇటువంటివి గలుగుట, స్థానహాని, చిక్కులు, మరణములు, దరిద్రములు, అమంగళములు మొదలగునవి గలుగును. ప్రాకారము, పురద్వారము, ప్రాసాదము మొదలగువాటియందు గలిగిన ఫలము వాని అధిపతులు అనుభవించుదురు. గృహమందుగలిగిన గృహనివాసులు అనుభవింతురుగాన శాస్త్రోక్త ప్రకారము శాంతిజరిగించు కొనుట శ్రేయస్కరము.

మొండిపేటము

శ్లో. గృహేపశ్చిమ దిగ్భాగే రావణహస్తజాయతే ।
తద్గృహంనాశనం చైవపష్ఠాన్మాసదోషవర్జితః.

తా. గృహంబు పడమటిభాగమందు రావణహస్తము మొలచుట దోషప్రదముగాన 6 మాసములు విడువవలయును.

రావణహస్తలక్షణము

శ్లో. దుర్గంధః నీలవర్ణః రక్తంచైవయుతోతరః ।
రావణేహస్తసాక్షేయాగృహే మృత్యుకరంభవేత్.

తా. దుర్గంధము నీలవర్ణము, రక్తములతోకూడి హస్తాకృతిగానుండునది రావణహస్తమనబడును. అట్టిదిగలుగుట మృత్యుప్రదముగాన గృహమును విడువవలయును.

గృహము కుక్కయెక్కుట

శ్లో. శ్వానంచయమ దిగాంతద్గృహం దుఃఖసంభవం ।
కర్ణచ్ఛేదేదోషహారం అన్యస్థానేశుభంభవేత్.

తా. కుక్క ఇంటియొక్క దక్షిణదిశయెక్కినయెడల ఆ ఇంటియందు దుఃఖము సంభవించునుగాన ఆ కుక్కయొక్క దక్షిణ (కుడి) చెవిని తీసివేయుటవల్ల తద్దోష నివారణమగును.

శుభకర్మానంతరం గృహారంభః

శ్లో. గృహారంభమేవర్షే వర్షేనర్థమేవవా ।
వాస్తుకర్మనకుర్వీత కుర్యాచ్ఛేత్తన నాశనం.

తా. గృహమునందు వివాహము ఒక సం॥రంలో లేక వత్సరభేదముగల 6 మాసములలో నూతనగృహారంభ ప్రవేశమరమ్మతులు వగైరాలు చేయుట దరిద్రప్రదము.

ద్వారాదులు నిలుపుట

శ్లో. దారుశూలే శేణి కోణేగర్భమధ్యే గృహాంతికె ।
ద్వారంగవాక్షపేటించ నన్యసేదాత్మతిమిచ్ఛతా.

తా. దూలములు, శ్రేణులు, గురుజులు వీటిక్రిందను కోణస్థలమునందును, గృహగర్భమధ్యమందును, గృహచివరి భాగములందును. ద్వారము కిటికి, అలమర మొదలగునవిఉంచుట శ్రేయస్కరముగాదు.

కర్తరిలో చేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. మౌంజీబంధంవివాహంచ ప్రవేశేయజ్ఞకర్మణి ।
భరణీ కృత్తికాశ్చైవనదోషాస్మృం దపాదిషు

తా. ఉపనయనము, వివాహము, నూతనవధూప్రవేశము, యజ్ఞకర్మలు ఇవి సూర్యుడు కృత్తిక, భరణినక్షత్రములయందుండినను (కర్తరి) కర్తరిదోషము లేదు.

కర్తరియందు చేయదగని కార్యములు

శ్లో. వృక్షచ్ఛేదనవల్లీః కృషిత్ర్పణం బీజాచ భూఘాతనం ।
గ్రామారంభ గృహప్రవేశ వనితాసంభోగ శయ్యాసనం ।
షోరారామతటాకకూప శకటన్వారోహ దేవాలయే
నూత్నైవహిమ్నభ సంస్థతేషుదివసే కర్మాణితే వర్జయేత్.

శ్లో. యామ్యస్యాగ్రం చోత్తరం కృత్తికాయాం కృత్స్నం ।
బ్రాహ్మీపాద అద్య స్తథైవ సూర్యేతిష్టత్యేషు ।
ధిష్ణ్యేషు నూనం గేహారంభ స్తత్ప్రవేశో వివర్జ్యం.

శంకువు కదలింపబడితే

శ్లో. కృతే భిన్నే చయస్థూణె యద్వాపత్తిసమారుతే ।
తస్మిన్నాశో భవేత్ప్రంగాత మస్యచోయధా ।
ఛేదనే ఛేదనం యాంతి భేదనే బంధు భేదనం ।
వేదనం భయము గ్రంచ చవితే చార్థనాశనం.

తా॥ శాస్త్రోక్తముగా శుభముహూర్తమునందు స్థాపించబడిన శంకు స్తంభ ప్రతిష్టాదులు, పత్న్యాదులు కూర్చుండినను, కదలింపబడినను, భిన్నమయినను, పైకితీయబడినను చోరాపహృతమయినను గృహపతికి మరణప్రదము. భేదింపబడితే భేదనఫలమును, ఛేదింపబడితే బంధుభేదమును వేధింపబడితే భయము ఉపద్రవములున్నూ, చలించబడితే ధననష్టమున్నూ, పైకితీయబడితే కలహప్రదమున్నూ, శంకాదులు చేత దీయబడితే భ్రష్టత్వమున్నూ గృహపతికి గలుగునని ఫలము.

మరియు

శ్లో. వల్మీకోదరతస్కంధైచ్చ ఖననేరుత్పాటుతే కీలకే ।
తద్గేహంవిలయం ప్రయాతిచపలం తూలం యధా వాయునా ।
తస్మాత్తద్గృహస్తునాధ మచలం యస్థాపయత్పూర్వ ।
వత్కృత్వా వాస్తుబలిం యథోక్తవిధినా యూతే స్వయుక్తేవిధా.

తా. శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట వాటిపైన పుట్టలు లేచినగాని, దొంగలచే త్రవ్వబడిన యెడలగాని, కదలింపబడినగాని, గృహ

పతికి అనేకవిధములగు నష్టములుకలుగును గాన అట్లుజరిగినయెడల తిరిగి మంచిముహూర్తమందు శాస్త్రోక్తప్రకారము స్థాపనచేసి భూత బలి (అన్నదానము) చేయవలయును. మరియు శంకుస్థాపనాదులు జరిగినపిమ్మట 27 రోజులలోపల ఆ గృహసంబంధమగు ఏ పనులుగాని చేయక ఉపేక్షించుట జరిగినచో తిరిగి ఆ నక్షత్రమునకు చంద్రుడు వచ్చునుగాన దోషముగలుగును.

శంకుస్థాపనకు కాని సమయములు

శ్లో. వృద్ధౌక్షయేవ్యాధి భయె రాజాటంక రజస్వలె ।
చారేక్యారే దుర్నిమిత్తే శ్రాద్ధేమాసాంతికేతథా ।
త్యాజ్యేశంకుంవినిక్షిప్యల భేన్మృత్యుం మనోర్వచః.

తా. తిథి వృద్ధిక్షయాదులయందును, రోగగ్రస్తులుగానున్నపుడును, భయవిహ్వలులైనపుడును రాజాటంకముగలిగినపుడును భార్య వెలుపలగానున్నపుడును (గర్భిణిగానున్నపుడును) తనకు గ్రహస్థితి బాగుగాలేనపుడును, దుర్నిమిత్తములగు దుశ్శకునములువచ్చిరాగలిగినపుడును, జాతాశౌచ మృతశౌచములయందును, శ్రాద్ధదినములయందును, ఉపద్రవాదులు (భూకంపాదులు) గలిగిన . అమావాస్య సమీపమందును, వర్జ్యసుడియలయందును శంకుస్థాపనాదులుచేసినేని మృత్యువునుపొందుదురని మనువచనము.

షట్ప్రబంగో శ్లో

శ్లో. ఏకభిత్తిషు సంబద్ధంకాఃమెర్వో గృహద్వయం
యమతుల్యంతదానముం గృహేమృత్యుభయం భవేత్.

తా. వక్కగోడమీదగాకట్టిన రెండుగర్భములద్విశాల(డబ్బిబంగళా) యమగేహమనబడును. అందు మృత్యుభయములు కలుగు చుండును.

అతిఫలం

శ్లో. అత్యుచ్ఛ్రయంచో రభయం అతిహ్రస్వంక్షుధాభయం।
విస్తారాత్యంతమరణం సంక్షిప్తేచ రుగాద్భయం.

శ్లో. అతిదర్ఘేహతాలంకా అతిమానేన కౌరవాః।
అతిదానేబలిర్బద్ధః సర్వత్ర అతిగర్హితం.

తా. గృహము అతిఎత్తైనదగుటవల్ల చోరభయమున్ను, అతి కురుచ అవుటవల్ల దరిద్రమున్ను, అతివెడలపువల్ల మరణము వ్యయమున్ను, అతిసన్నదగుటవల్ల రోగభయాదులున్నూ గలుగును.

దూలములవేసే క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రం యోజయేద్దం శము త్తరాగ్రమథాపివా।
దక్షిణేపశ్చిమేమూలం యోజనీయం విదుర్మనుః.

తా. దూలములు మొదలగునవి వేయునపుడు తూర్పు, ఉత్తరములకు చివళ్ళను, దక్షిణ పశ్చిమదిశలయందు మొదళ్ళను ఉండునట్లు వేయవలయునని మనుబ్రహ్మ పలికెను.

శేషాంకేన ఫలంజ్ఞేయం

శ్లో. గుణకాభాజకానాంచ శేషాంకేన వదేఫలం।
శూన్య శేషభాగ సంఖ్యాత్ఫలంజ్ఞేయం సదాబుధైః.

తా. క్షేత్రీకృతపదమందు గుణక, భాగహారములవల్లనుండి వచ్చిన శేషసంఖ్యవల్లనే ఫలములు తెలియవలయును. సున్న శేషము వచ్చినప్పుడు భాగించే సంఖ్యవల్లనే గలుగుఫలములను ఎరుంగవలెను.

ధనములు పండ్రెండు

శ్లో. పిండాష్ట గుణితశ్చాత సూర్యైశ్చాపి విభాజితం।
అవశిష్టంభ వేద్రవ్యం తత్తన్నామ్నా బ్రవీమిదం.

శ్లో. వస్త్రాణి శస్త్రాణిచ పుస్తకాని ద్రవ్యాణి ధాన్యాని వసుంధరాశ్చ
కుటుంబవిద్యా పశువాటుకాశ్చ భాండాని భూషాశ్చ
ధనానిద్వాదశ.

తా. గృహపిండమును 8చే గుణించి 12చే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యలవల్ల క్రిందివిధములగు ధనములు 12గా నెరుంగవలెను. 1 శేషమువస్త్రములు, 2 ఆయుధములు, 3 పుస్తకములు, 4 ద్రవ్యము 5 ధాన్యము, 6 భూములు, 7 కుటుంబము, 8 విద్యలు, 9 పశుసంపదలు, 10 వాటికలు (గృహములు) 11 భాండాదులు, 12 వస్త్రములు, ధనమునామ్నా ఇట్లు 12 విధములగు ధనములు.

ఋణమును (ఖర్చు)

శ్లో. క్షేత్రఫలంత్రిగుణం అష్టభిస్తుహరేత్క్రమాత్
అవశిష్టంవ్యయంజ్ఞేయం భోగోనామఋణస్తథా.

శ్లో. దాసీ, భోగ, స్నుషో, బంధు, వసు, వ్యాపార, రాజసు
నానామార్గాద్రవ్యహానిః భోగంచైవయుతోగృహే.

తా. క్షేత్రీకృతఫలమును 3 చే గుణించి 8 చే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవల్ల ఫలములు తెలియవలెను. దీనినే ధనము, వ్యయము భోగము అని పర్యాయపదములు వాడుదురు. ఎట్లనగా ? శేషము దాసదాసేప్యాదులు 2 భోగము, 3 సుతులు, 4 బంధువులు, 5 వస్తువులు, 6 వ్యాపారము, 7 రాజకీయము, 8 అనేకవిధములుగానున్నా వ్యయమగును. అయినను భోగములతో కూడివుండును.

గృహమందు భోజనపద్ధతి

శ్లో. ఆయుష్కామః ప్రాఙ్ముఖః కీర్తి కామో దక్షిణాముఖః
తృప్తి శ్రీకామః ప్రత్యఙ్ముఖః, పితౄత్యంవినానో దఙ్ముఖః
కదాచన జీవన్మాతృకో జీవధన్యతరో నాదక్షిణాభిముఖో
నైవ కదాచన॥

తా. ఆయుష్కాములు తూర్పుముఖముగా భోజనము చేయవలయును కీర్తికాములు దక్షిణముఖముగానున్నా, ఐశ్వర్యకాములు పడమటముఖముగాను భోజనముచేయవలెను. శ్రాద్ధకర్మలందుగాక మరెప్పుడునూ ఉత్తరముఖముగా భోజనముచేయకూడదు. తల్లితండ్రులు జీవించివున్నవారుగాని తల్లిగానితండ్రిగానిజీవించివున్నవారును దక్షిణముఖముగా భోజనము చేయకూడదు.

శయన పద్ధతి

శ్లో. స్వగృహేప్రాఙ్ముఖం శయ్యాచ్ఛ్వా సురేదక్షిణాశిరః ।
ప్రత్యఙ్ముఖః ప్రవాసేచ నకదాచిదుదక్శిరః ।
తృతౌ దేవాలయేచైవ పాషాణేచైవ పల్లవే ।
అంగణేన్యాసదేశేతు మధ్యభూమిగృహస్యచ రిక్తభూమె

స్మశానేచ వృక్షమూలే చతుష్పథే గృహద్వారశిరోద్వార
సమేవోచ్ఛిష్టసన్నిధౌ మాతావా భగినిబాపితథా నాన్యస్త్రీ
యోపివా.

చందనంచాను లిప్యాంగధ్వత్వా పుష్పాణి దంపతి
తాంబూలచర్వణం కృత్వా ప్రదీపె మైథునంచరేత్
దీపేనష్టేతుయత్సంగః సంప్రాప్నోతిసచోయద్రి
యావజ్జన్మ దరిద్రత్వం సంతతేర్నాత్ర సంశయః.

తా. స్వకీయగృహమందు తూర్పుతలగడగాను, అత్తవారింట దక్షిణతలగడగాను, ఇతరచోట్ల పడమటతలగడగానున్నూ పరుండవలయును. ఉత్తరతలగడగా ఎప్పుడునూ పరుండకూడదు. మరియు గడ్డియందును, దేవాలయము, పాషాణము, పల్లప్రదేశము, మార్గము ద్వారము, గృహమధ్యమము, ప్రక్కలేకుండగను, స్మశానము, వృక్షమూలము నాల్గుత్రోవలుకలసినచోటును, దూలమునకు, తెవెన్నబద్దకును సమముగాను, ఉచ్ఛిష్టప్రాంతమందునూ, తల్లి ఏరుస అక్కచెల్లెలివరుస, కుమార్తెవరుస, పరస్త్రీలయొక్కనున్నూ ప్రక్కను పరుండకూడదు.

దంపతులు చందనసుగంధ ద్రవ్యాదులచే పుష్పములచే అలంకరించుకొని తాంబూలాదులు స్వీకరించి మోహప్రేమ అనురాగవర్తనులై సుహృద్భావముతో దీపముయొక్క కాంతిబాగుగానుండగా మైథునాధిక్రియలు చేసుకొనవలయును. అట్లుగాక అంధకారమందు కలిగిన సంగమసంతానము (సంతతి) యావజ్జన్మమును దరిద్రమును పొందుదురు.

నవగృహదీపము గోప్రవేశము

శ్లో. కృత్వానవగృహం తస్మిన్దీపంధేనుచ వేశనం ।
నకరోచ్చేద్గృహేభూతాః ప్రవిశ్యంత్యచిరేగృహే,

తా॥ గృహనిర్మాణము అయిన వెంటనే (పైకప్పు వేసిన వెంటనే) దీపము, గోవును, ప్రవేశము గూడా జరిగించవలెను. అట్లుచేయ రేని గృహమందు అది కాలములోనే భూతప్రేత పిశాచాదులు ప్రవేశించును.

స్థలభోగదశ

శ్లో॥ గజవరర్గుయ గాశ్చ మహీనాద్వసహితామఘవాది
దిశక్రమాత్ గృహపతేరభిధా పురదిక్కుతా
నవహృతాభవ నస్యదశాభవేత్.
అవర్గాదిశవర్ణాంతం స్వరాఙ్కాః కథితాః క్రమాత్ ।
గజేష్వర్గుయ గాస్సన్తి భూమిమూయమాః బుధైః.

తా॥ అ క చ ట త ప య శ అను ఎనిమిదివర్గులకు తూర్పు మొదలగు 8 దిక్కులకున్నూ ధృవాంకములు. 8 అవర్గ తూర్పునకున్నూ. 5 క వర్గ ఆగ్నేయదిశకున్నూ 6 చ వర్గ దక్షిణమునకున్ను, 4 ట వర్గ నైఋతికిన్ని, 7 త వర్గ పశ్చిమదిసకున్ను, 1 ప వర్గ వాయువ్యదిశకున్నూ, 3 య వర్గ ఉత్తరమునకున్నూ, 2 శ వర్గ ఈశాన్యమునకున్నూ. స్వరాంకములు చెప్పబడియున్నవి గృహయజమానివర్గ ధృవసంఖ్యయు గ్రామవర్గ ధృవసంఖ్యయు, నివాసభూమిదిశివర్గ ధృవసంఖ్యయు మూడున్నూకలిపి 8చే భాగించగా శేషసంఖ్యవల్ల దశలు తెలియవలయును.

శ్లో॥ భాగోవిధుః కుజోరాహుర్జీవ స్సార్కిర్బుధాంశుజః ।
కేతుఃకవిర్దశాస్సామ్యఖేచ రస్యాదశశ్యతే.
శ్లో॥ ఉద్వగ్నచిత్తః పరిపూర్ణవిత్తో వహ్నేర్భయీభూతో జ్వరపీడితాఙ్గః
శాఖ్యాన్వితోరోగ యుతస్సుఖాఢ్యో దుఃఖాన్వితః
సర్వసుఖాన్వితశ్చ॥

శ్లో. కూపాద్దేహోత్త డాగాశ్చదశాన్వా తథాపురాత్ ।
గేహాచ్ఛుభదం స్థానంసర్వ స్థానాచ్ఛుభప్రదమ్.

తా. 1 రవి 2 చంద్ర 3 కుజ 4 రా 5 గు 6 శ 7 బు 8 కే, 9 శుక్ర దశలు. శేషసంఖ్యవల్ల తెలియవలెను. అందు శుభగ్రహముల యొక్క-దశల శుభప్రదములు అనగా శేషము 1 రవిదశఫలం స్థిరత్వము లేకుండుట 2 చంద్రదశపరిపూర్ణధనము. 3 కు అగ్నిభయము, 4 రా జ్వరాదిరోగబాధలు, 5 గు సౌఖ్యము భోగము, 6 శ రోగగ్రస్థత, 7బు సుఖము, ధనికత్వమున్ను, 8 కే దుఃఖములు, 9 శు సర్వసుఖములు కలుగును. ఇట్లు దశాపద్ధతి కూప, గృహ, తటాక, పురవిషయములందు భోగదశఉండునది లేనిది తెలియదగును. మరియు గృహవిషయమైన్ని స్థలమునకు భోగముపట్టునది లేనిదివర్గైరా తెలియనగును.

స్థలార్వణము

శ్లో. యామవిస్తారయోరైక్యం గ్రామాక్షరసమన్వితం ।
చతుర్గుణం నామయుక్తం శివనేత్రేణభాజితం ।
ఏకేనభూమేర్జీవస్యద్వాభ్యాంతు సమతాభవేత్ ।
శూన్యేషుశూన్యమాప్నోతి శిల్పకేరళే.

తా. స్థలము యొక్క-పొడవు, వెడలుపులకుకలిపి ఆకారాది గ్రామ ప్రథమాక్షరసంఖ్యయున్ను కలిపి నాల్గుచే గుణించి మరియూ నామప్రథమాక్షరసంఖ్యయున్ను కలిపి మూడుచే భాగించగావచ్చిన శేషము 1 జీవఫలము అనగా ఆయు రారోగ్య భోగభాగ్యములనిచ్చును 2 సమానము, 2 శేషము ఫలములేదు ఇట్లు తెలియవలసినది.

మరివకపద్ధతి

శ్లో. గ్రామ స్వరం తత్రదిశా ప్రమాణం నామాక్షరం।
తత్రగ్రహస్తత్వం తైలైః గుణ్యం విభజేదష్టభిః।
సౌఖ్యంచసుప్తం చ మృత శూన్యమ్.

తా. గ్రామప్రథమాక్షరసంఖ్య. దినసంఖ్య, స్థలంయొక్క పొడవు వెడల్పులసంఖ్య యజమానిపేరు ప్రథమాక్షరసంఖ్యయు, కలిపి 9 నిక్కలిపి 7చే గుణించి 4చే భాగించగ వచ్చుశేషము 1 శేషము సౌఖ్యమున్నా, 2 సుప్తమున్నా, 3 మృతమున్నా, 4 శూన్యమున్నా ఇచ్చును.

గృహమధ్యే వృక్షముకూడదు

శ్లో. యదిస్వర్ణమయం వృక్షం గృహమధ్యే నరోపయేత్।
అజిరే తులసీవృక్షం రోపయేద ధనాశనం.

తా. బంగారముతో తులతూగునదైననూ గృహమధ్యమందు చెట్లను నాటకూడదు. పాపోపశమనముకొరకు తులసినిమాత్రము పెంచవచ్చును.

గృహావశ్యకత

శ్లో. గృహస్థస్య క్రియాస్సర్వేవ సిధ్యంతిగృహంవినా।
యతస్తస్మాద్గృహారంభ ప్రవేశసమయంబ్రువే.

తా. గృహస్థాశ్రమ ధర్మమందున్నవానికి స్వకీయ గృహము లేనిదే శ్రౌతస్మార్తాదిక్రియలఫలము సిద్ధించదు. అందువల్ల గృహారంభ ప్రవేశ అర్హణాదులు గృహస్థుతప్పక చూచుకొనవలయును.

పరగేహ ఫలం

శ్లో. పరగేహే కృతాస్సర్వే శ్రౌత స్మార్త క్రియాః ఫలాః ।
నిష్ఫలాః స్యుర్యతస్తాసాం భూమీశాః ఫలమశ్నుతే.

తా. తమకు ఇల్లులేక పరుల ఇంటియందు చేయబడిన శ్రౌత స్మార్తాది క్రియలఫలములు ఆపరగృహాధిపతులకే చెందుచున్నది. తానుచేసిన క్రియాఫలములు వృథాయగుచున్నవి.

పాదచ్ఛాయలకు ఘడియలు

శ్లో. అహస్సార్ధాద్రి నేత్రోనం శిష్టంపాదయుతం హరః ।
వసుఘ్నంత్రి హృతం ఘస్రమానం హారహృతంఘటీ ॥

తా. తాను ప్రొద్దుగట్టెడి రోజునఉన్న పంచాంగములోగల దినప్రమాణ ఘడియాదులలో 27_30 తీసివేసి మిగిలినదానిలో తనకు వచ్చిన పాదచ్ఛాయలకు కలపవలయును. ఇది హారమనే పేరుగలది యగును. ఇది ఇట్లుంచి ఆవేళ దిన ప్రమాణఘడియాదులను 8_చే గుణించి 8_చే భాగించగా వచ్చు లబ్ధమును వెనుకటి హారమనేదానిచే భాగించగావచ్చిన ఘటకాదుల సరియగు పాదచ్ఛాయలకు వచ్చు ఘడియాదులు అగును.

పాదచ్ఛాయలు కొలిచే పద్ధతి

శ్లో. పృష్ఠిస్థే ర్కే సమభువిస్వచ్ఛాయాగ్రం నిరీక్ష్యచ ।
దక్షిణం పాదముధృత్య వామపాదాగ్రతః పునః ॥

తా. సూర్యునకు వెనుక తిరిగి సరిగా నిలబడి సమానప్రదేశమందు తన నీడయొక్క కొనకు గుర్తించి కుడిపాదముఎత్తి ఎడమపా

దముయొక్క సగము మొదలుగా అడుగులు పై గుర్తువరకూ లెఖ్ఖించ వలెను. అరఅడుగు లేక పాతికఅడుగున్నా కూడా కలిపివిడువక గణించవలెను. ఇదియే పాదచ్ఛాయ లనదగును.

వృత్తక్షేత్రమునకు పదంకట్టేపద్ధతి

శ్లో, వ్యాసేభనందాగ్ని హతేవిభ క్తె ఖబాణసూర్యైః ।
పరిధిస్తు సూక్ష్మః ద్వావింశతిఘ్నే విహృతేదశైలైః.

తా. వృత్తక్షేత్రముయొక్క వ్యాసమును (అడ్డకొలత)ను 398చే గుణించి 1250 చే భాగించగా బహుసూక్ష్మమగు (తేడాలేని) చుట్టు కొలతవచ్చును (లేక) వ్యాసమును 22చే గుణించి 7 చే భాగించగా కూడా చుట్టుకొలతవచ్చును.

శ్లో. వృత్తక్షేత్రే పరిధిగుణిత వ్యాసపాదః ఫలం.

తా. పరిధి (అనగా) చుట్టుకొలతను వ్యాసంయొక్క 4 వ భాగంచే గుణించితే వృత్తక్షేత్రముయొక్క పరకముచచ్చును.

సింహద్వార బంధప్రమాణము

శ్లో. ద్వారాయతం ద్విభాగంస్యా ద్విస్తారం చైకభాగకం ।
ద్వారమాన మిదంప్రోక్తం ద్వారబంధ ప్రమాణతః.

తా. సింహద్వారము వెడలువునకు రెట్టింపుపొడవుపుండుట శాస్త్రసమ్మతము.

2వ పద్ధతి

శ్లో. గర్భపాదంతు వి స్తీర్ణం విస్తారం ద్విగుణంస్మృతం ।
దాేమానమిదం ప్రోక్తం ముఖద్వారం ప్రశశ్యతే.

తా. గృహగర్భముయొక్క 4వ వంతు సింహద్వారముయొక్క వెడలుపు వుండవలయును. వెడలుపునకు రెట్టింపుపొడవు వుండవలయును.

తలుపు స్వయంగాపడితే ఫలం

శ్లో. స్వయమపిచకపాటోద్ఘాటనం వాపిధానం భయదమధికహీనం
శాఖయోర్వా విచాలె పురుష యువతినాశం స్థంభశాఖా
విహీనం భయదమఖలకాష్టాగ్రంయదాధఃస్థితంస్యాత్.

తా. ద్వారముయొక్కతలుపు దానికదేస్వయంగా తెరవబడితే గాని మూయబడినయెడలగాని భయప్రదము. ద్వారకమ్మి, స్థంభములు వగైరాలు కర్రయొక్క మొదలు పైకినిచివరలు క్రిందకున్నా తలక్రిందుగా అమర్చుట స్త్రీపురుషనాశము భయాదుల నిచ్చును.

గృహమందు సూర్యరస్మిలేకుంటె ఫలం

శ్లో. దేవాలయం వాభవనం మఠశ్చభానోః ।
కరైర్వాయుభిరేవభిన్నం తన్మాలభూమే పరివర్జనీయం ।
ఛాయాగతా యస్యగృహస్యకూపె.

తా. దేవాలయము, గృగము, మఠము వగైరాలయందు సూర్య రస్మిగాని, గాలిగాని తగలనియెడల శుభప్రదములివ్వవు. అటువంటివి విడువతగివవేను. ఇంటిచూరులోకూడా కూపముఉండుట శుభ ప్రదముగాదు.

దొడ్డివైపుకు సింహద్వారము

శ్లో॥ పృష్టేక్షణానంతరమేవ బాహ్యోద్గృహ ప్రవేశో నశుభం
కరోసౌ, గృహస్యపృష్టే యదిరాజమార్గ స్తదాదిభూమేర్న
హిపృష్ఠమీాత్యమ్. వా॥రా॥భ 65 ట.

తా. గృహముఖద్వారము దొడ్డివైపునకుఉండి వీధిలోనికి పృష్ట ముండుట (అనగా ముందుగా పృష్టదర్శనము) శుభమునివ్వదు. ఎదుట రాజమార్గముండియూ ముందుగా పృష్టదర్శినముకూడదు.

జీర్ణగృహోద్ధరణ

శ్లో. జీర్ణంగేహంభిత్తి భగ్నంవిశీర్ణం దోషైర్యుక్తం
స్వర్ణనాగసద్యంత్రైః యంత్రైరాపీశిల్పి నానిశ్చయేన
పూజాంకృత్వావాస్తు దోషోనతస్య

తా. గృహము, జీర్ణమయి తెగాని గోడలు దూలములువగైరా కూలుట పడిపోవుటవంటి. జరిగినవాటివిషయమైన కష్టములు దోషములు గలుగజేయుటగాని ఉండునట్టివాటివిషయమై బంగారు, ఏనుగ దంతము యంత్రాదులువగైరా స్థాపించి వాస్తుశాంతి పూజయూచేసి శిల్పిని సంతోషపరచవలయును. అట్లుచేయుట శుభప్రదమునిచ్చును.

గృహమందు గృహవ్యాధి ప్రవేశఫలం

శ్లో. శ్యేనః కపోతబకపేచక భాసగృధ్ర ఘ్భాల్లః
శృగాలమృగశూకర సింహకేశః
ఇత్యాదయోధనహోరా భవనేప్రతిపాః
గేహం యదాకరకరాయది కంపతేవా.

తా. గృహమందు గుడ్లగూబ, పావురము, కొంగ, కాకి, గ్రద్ద, నక్క, మృగములు, పంది, సింహము. కోతి, ఇటువంటివిని ప్రవేశించుట దరిద్రపదము. మరియు గృహము కరకరయను శబ్దమువంటిది పలుకుటయు, కంపము (ఊగుట) న్ను ఆపదలిచ్చును.

దోష భాగములు

శ్లో. ప్రాకారదేవభ ఇనే నృపమందిరేచ చైత్యేధ్వజాదిషు
యధాద్భుతమేవదృష్ట ఇత్యాదికంసు దృఢమేవ
పతత్యకస్మాతద్భూపతేర్భయకరం గృహిణాం గృహోత్తం.

తా. ప్రాకారము, దేవభవనము, రాజమందిరములు, ధర్మ చావుళ్లు, ధ్వజస్థంభములు, జండాలు ఇటువంటివాటికి ఉపద్రవములు కలిగినచోగాని, అద్భుతమగు విషయములు జరిగినగాని, మంచిధృఢముగానుండియు అకస్మాత్తుపడుట, పిడుగువంటివి పడుటవంటివి జరిగినచో వాటివాటికర్త (యజమాను) లకువచ్చు అరిష్టసూచకములుగా ఏరుంగవలయును. గృహములవిషయమై అట్లుజరిగినచో గృహమందున్నవారు యాజమానులకువచ్చే అరిష్టసూచకములుగా తెలియవలెను.

సర్పం గుడ్లగూబ నివాసఫలం

శ్లో. ద్వారేగృహస్యాపి విశేద్భుజంగస్తదా
వినాశంకురుతె గృహిణ్యాః తథైవదుర్గా
ప్రకరోతిసీదం రటత్యులూకోపి వినాశహేతుః.

తా. గృహద్వారముగుండా సర్పము ప్రవేశించినగాని గృహమందు సర్పము నివాసమున్నగాని భార్యామరణము సంభవించును.

అద్దే వకారము పక్షులుగాని, కాకిగాని గూడుపెట్టిననూ గుడ్లగూబ అర్చుటయు భార్యామరణము, స్త్రీజననష్టము సంభవించును.

గృహముపైని నూనె రక్తవంటి వర్షఫలం

శ్లో. రోగాయతైలఘృత భక్తవసాదిధారా
దుఃఖంభవేద్గృహపతేర్యః రక్తధారా
వాదిత్రదీతనినదో భవనేప్యకస్మాత్
సంజాయతే యదితదాకథ యత్యసౌఖ్యం.

తా. గృహముపైన నూనె, నేయి, మాంస, రక్తవంటివర్షము కురియుట ధారగలుగుట సంభవించెనేని దుఃఖములు సంప్రాప్తించును మరియు గృహమందు అకస్మాత్తుగా ధ్వనులు, గానము, మ్రోతలు ప్రతిశబ్దమువంటివి కలిగినచో అసౌఖ్యము ఆపదలువచ్చును.

ఉపద్రవములు గలిగినచో చేయుదగినది

శ్లో. గృహేద్భుతం యదీతదాభవనం విహాయ
కుర్యాద్భవించ విధివద్ధవనం సురార్చాం
తద్వాస్తుశాంతి యతిదుర్బల దుఃఖితేభ్యో
దానందదాచ్ఛునివ సేద్భవనంసుఖార్థీ.

తా. ఉపద్రవములు సంభవించినగృహమును వెంటనే విడిచి పెట్టి వాస్తుశాంతియు హోమము, దేవతార్చన, బలిమొదలగు తత్తద్వ్యక్త ప్రకాశముచేసి శిల్పులను సంతోషపరచి బీదలకు, దుఃఖితులకు, యతులకు దానధర్మాదులుచేసి గృహమును ప్రవేశించి తిరిగి సుఖములను పొందుదురు.

గృహస్థాపన మత్స్యయంత్రము

శ్లో. స్వర్ణేన రజతేనాపిపంచాఙుల ప్రమాణికం
యంత్ర పత్రవిరచ్యాథ సప్తకోణలిఖేత్పురం
వాదిక్షాంతాది బీజానిలేఖేత్కోణేషు తత్క్రమాత్
మధ్యేతుమత్స్య గాయత్రీంచలిఖేత్తతః
వర్గాణిచాష్టకోణేషు అధివాసత్రయంతతః
అష్టోత్తర సహస్రంచగాయత్రీ జపమాచరన్
శుభేలగ్నేచసంస్థాప్యం సర్వదోషహరంగృహే
ఇతిప్రోక్త మయబ్రహ్మ వాస్తుశాస్త్ర విశారదః

తా. వాస్తుశాస్త్ర విశారదుడైన మయబ్రహ్మ గృహస్థాపన మత్స్యయంత్రమును ఈ క్రిందివిధముగా జెప్పెను. వెండిచే గాని, బంగారుతో గాని చేయబడిగాని ఐదుఅంగుళములు చవుకముగలిగి 5 వంతులు గలిగి రేకుపైన పట్నవాకారముగీచి ఆ మధ్య 7 కోణములుగల యంత్రముగీచి ఆ కోణములందు "వ" మొదలు "క్ష" వరకుగల బీజాక్షరములనువ్రాసి ఆ మధ్య మత్స్యాకారమునులిఖించి పైన చుట్టూగల అష్టదిశలను అధికచటాదివర్గులనువ్రాసి అధివాసత్రయములుచేసి, గాయత్రిని 1008 సార్లు జపమాచరించి ఈ పవిత్రయంత్రమును గృహమందు శుభముహూర్తమున స్థాపించుట సర్వదోషములనుహరించి గృహవాసులకు ఆయురారోగ్యభోగభాగ్యములునిచ్చునని మయవాస్తువందు చెప్పియున్నాడు.

గృహారంభ ప్రవేశాదులందు పూజాధానము

శ్లో. పూజ్యాసా కులదేవతాగణపతిః క్షేత్రాధినాథా స్తతః
వాస్తుర్థిక్కృతయః ప్రవేశసమయె ప్రారంభణోధీమతా
ఆచార్యద్విజశిల్పినశ్చ విధివత్సతోషయేశ్శిల్పినం
వస్త్రాలంకరణై ర్గృహంప్రవిశతాః సౌఖ్యాభ వేత్సర్వదా.

తా, గృహారంభ ప్రవేశాదులయందు కులదేవతలను, గణపతిని క్షేత్రపాలక అధిదేవతాదులను వాస్తుపురుషుని, దిక్పతులను పూజించవలయును. మరియు గురువులను, బ్రాహ్మణులను, శిల్పులను గౌరవించి సిల్పిని విధివిధానముగా వస్త్రాలంకార బహూకరములవగైరాలచే సంతోషపరచి సమర్పించి నమస్కరించి ఆశీర్వాదము పొందవలెను. అట్లుచేసేనేని గృహయజమాని గృహవాసులు ఆయురారోగ్యములు వగైరాలు ఎల్లకాలము పొందుదురు.

అన్యజాతిశిల్ప ఫలం

శ్లో. అన్యజాత్యాన కర్తవ్యం కర్త భర్తకులక్షయం
ఆచార్యో విశ్వకర్తస్తు ఆదిబ్రహ్మ కులోద్భవః.

తా. విశ్వకర్మ ఆదియగు బ్రహ్మవంశజుడు పూజనీయుడును వాస్తుకర్మలకు ఆచార్యుడునాగాన యితరజాతివానిచేత వాస్తుశిల్ప సంబంధములగు కర్మలు చేయించరాదు. అట్లుచేయుటచే గృహకర్త ధర్మకార్యాదులు చేయించినకర్త నశించుటయుగాక వీరి వంశమున్నూ నశించు. వంశక్షయమగును.

గుణాధికతర లగ్నం

శ్లో. గుణాధికతరేలగ్నే దోషాల్పత్వతరేయది,
గృహాణాం స్థాపనం తత్రతకర్తురిష్టార్థ సిద్ధిదం॥

తా. ఎక్కువ మంచిగుణములు గలిగినట్టియు, తక్కువ దోషములు మాత్రము గలిగినట్టు లగ్నమందు గృహస్థాపన, శంకు స్థాపనాదులు చేసినేని యజమానుకు ఇష్టార్థసిద్ధియు సుఖమున్నూ గలుగును.

ప్రతిష్ఠాదోష ఫలం

శ్లో. హన్త్యర్థహీనాకర్తారం, మంత్రహీనాతుఋత్విజం,
శ్రియం లక్షణహీనాతు నప్రతిష్ఠానేరయోరిపుః॥

తా. ద్రవ్యహీనమగు ప్రతిష్ఠకర్తృనష్టమున్నూ, మన్త్రహీనమగుదో ఋత్విజనష్టమున్నూ, లక్షణహీనమగుచో అయిశ్వర్యమునున్నూ నష్టమగును. గాన ప్రతిష్ఠకన్న వేరే శత్రుత్వము లేదు. దేవాలయాది ప్రతిష్టాదులు శిల్పశాస్త్రోక్త ప్రకారముగా బహు జాగరూకతతో శాస్త్రోక్త విధివిధానముగా జరుగవలయును.

ప్రతిష్టా సమయఫలం

శ్లో. పూర్వాహ్నేచోత్తమంప్రోక్తం మధ్యాహ్నేమధ్యమంబుధైః,
సాయాహ్నేనమయా ప్రోక్తాస్వగృహేచాశుభవిధౌ,
కదాచిన్నిశ్యపిప్రోక్తా ప్రతిష్టాచకృతేయుగే, కకాయుగే
తిదోషాయ ప్రతిష్టా నిశిమానవైః॥

తా. శంకుస్థాపన మొదలగు ప్రతిష్టలు, పగటుయొక్క పూర్వాహ్ణమందు శుభప్రదము, మధ్యాహ్నమందు అశుభము, సాయంకాలమునందున్నూ కూడదని మయబ్రహ్మ చెప్పెను. స్వకీయ గృహమందు అశుభాదులు కలిగినపుడును, తమకు తారాచంద్ర బలాదులు కుదరని ఎటువంటి ముహూర్తమందైననూ చేయకూడదనియును మయబ్రహ్మచే చెప్పబడినది, రాత్రికాలమందు ఎప్పుడున్నూ చేయకూడదు, కృతయుగమందు రాత్రియందు చేయువచ్చునని అచ్చటచ్చట అప్పటికాలమందు ఉండెడిది. ఈ కలియుగమునందు రాత్రియందు శంకుస్థాపనాదులు చేయుట మిక్కిలి దోషప్రదములు.

శుక్లకృష్ణ పక్షశుద్ధిః

శ్లో. వళిక్షపక్షశ్శంభ దస్సమస్తః, స్వదైవతత్రాద్యది నంవిహాయ
అన్త్యత్రిభాగం పరిహృత్యకృష్ణ పక్షోపిశస్తః ఖలపక్షయోస్తు॥

తా. శుక్ల పక్షమందు మొదటిపాడ్యమి మాత్రము విడిచి తతిమ్మ పక్షమంతయు ప్రతిష్టాదులకు శుభప్రదము, మరియు, కృష్ణ పక్షమందు అంత్యపంచకము (బ ౧౦ మి మొ॥ ల ౩౦ అమావాస్య పర్యంతము) గాక. అనగా బ ౧౦ మి వరకున్నూ ప్రతిష్టాదులకు శుభ ప్రదము నిచ్చునని బృహద్వాస్తుమాల॥

భిన్న గణితము

శ్లో. కరమానాదధి కంచె త్తదాంగుళాని ప్రదాయహిత్వాచ
క్షేత్రఫలంగణితేన ప్రసాధయేదిష్ట సిద్ధ్యర్థం॥

వ్యా. యత్రహస్తాది గణనయాక్షేత్రఫలే క్రియమాణె
ఆయువ్యయ అంశకాది షుశుద్ధిర్నోపలభ్యతే తత్రాప్యం
గులాదికం నిక్షిప్యసంశోధ్యవా క్షేత్రఫలంసాధ్యం॥
తథాచభీమపరాక్రమః, కరమానాదిష్టగుణంనో
చె త్తదాంగులాని ప్రదాయహిత్వావా క్షేత్రఫలం
గణితేన ప్రసాధయేదిష్ట సిద్ధ్యర్థం॥

తా. హస్త (గజము) మానము వగైరాచే గుణించబడిన క్షేత్రఫలమునందు ఆయువ్యయ ధన, అంశ మొదలైన ఫలములు మంచివి రాకుండనేని క్షేత్రీకృతపదమునందు అంగూళాదులు కలిపిగాని తీసివేసిగాని (భిన్నపదము) చేసి మంచిఫలములు వచ్చుకొరకు గణితమును సాధించవలయును.

పొడవులోమాత్రమే అంగుళాదులు చేర్చవలెనని మరియొక మతము

శ్లో. అభీష్టాంశాది సిధ్యర్థం తీ పెద్దైర్ఘ్యేంగుళాదికం॥
నవిస్తారే కదాచిస్యాద్విశ్వకర్మా ప్రవీదిదం॥

తా. ఆయవ్యయధనాదులు మంచివివచ్చుకొరకు గృహపొడవునందు మాత్రమే అంగుళాదులకలిపి గణితము చేయవలయునుగాని వెడలుపు 4 హస్తములలో అంగుళాదుల చేర్చుట తీయుట కూడదని విశ్వకర్మమతము (ఇది ఏకశాలా విషయము)

శంకుస్థాపన ఎక్కడచేయువలయును

శ్లో. సంప్రార్థ్య స్థాపయేద్గేహే శంకుంవై భిత్తి మధ్యమే,
యద్దిఙ్ముఖోవాస్తు దేవస్తస్యామే నాచాలక్రియం॥

తా. గృహముయొక్క గోడమధ్యయందు వాస్తుపురుషుని ధ్యానించి కదలని విధమున స్థాపించవలెను. అనగా తిరిగి కదపుట వంటిది దోషప్రదము, మరియు ఆ స్థాపనము వాస్తుపురుషుని దృష్టియున్న ఎదుటగోడయందుగల నాభిభాగమందు అనగా (సింహద్వారము ఉంచుగోడయని అర్థము)

ధ్వజ స్తంభము

శ్లో. స్థంభంస్యాత్షోడశం భాగం త్రిభాగం ఘాతసంసిధితం।
భాగార్థం మేఖలం కుర్యాదిత్యేతి స్థంభ లక్షణం॥

తా. ధ్వజస్థంభమును 16 వంతులుగాచేసి అందు మొదట మూడువంతు ఘాతము (పూడ్చునట్టివి) చివర 1½ భాగమున్న రమే ఖిలమున్నా ఇట్లు ఉండులాగున ఉండవలయునని శాస్త్రము.

గృహ దరిద్రయోగము

శ్లో. పరాజితాశ్చ ఖేటాశ్చ శతృక్షేత్రాశ్చనీచగాః,
యఃకర్యాద్గృహ ప్రారంభంలక్ష్మీ తస్యవినశ్యతి॥

తా. పరాజితులగు గ్రహములు, శతృక్షేత్రగతులగు గ్రహములు, నీచనుపొందిన గ్రహములు వీర్లయొక్కబలముల నాధారము గైకొని గృహారంభము ఎవరుచేయుదురో వారిగృహము దరిద్రము ననుభవించును.

8 స॥ రములలో నష్టయోగము

శ్లో. పాపమధ్యగతేలగ్నేనచ సౌమ్యాయుతేక్షితే,
అష్టమస్థేర్క పుత్రేచ అష్టవర్షాణి హాన్యతే॥

తా. గృహారంభలగ్నము పాపగ్రహమధ్యను పొందినట్టిదై యున్నను, శుభగ్రహములు దృష్టిలేకకూడుట లేనిలగ్నమందును, శివస్థానమందు శనివున్నలగ్నమందును ఆరంభించిన గృహము 8 సం॥ రములలో నష్టమునుపొందును.

5 సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. చరఋక్షేషు పాపేషువర్గపోనబల స్తథా, పంచవర్ష మితేనాశనః, శంకుస్థాపనయోగతః॥

తా. చరరాసులయందును, పాపగ్రహరాసులు. పాపగ్రహము లున్న రాసులందును, వర్ణాధిపతి బలహీనమయిన ముహూర్తమందును ఆరంభించినగృహము 5 సం॥రములలో నాశనముపొందును.

వక సం॥రంలో నష్టయోగము

శ్లో. ద్యూనాంబరేయద్యైకోపిపరాం తిష్ఠోగ్రహోగృహం,
అబ్దాంతః పరహస్తంస్యాత్కుర్యాచ్చే ద్వర్ణపోబలః॥

తా. 4, 7 స్థానములందును లగ్నమందునుగాని శత్రుక్షేత్ర శత్రునవాంశస్థుడను గ్రహమున్ననూగాని వర్ణాధిపతిగాని దుర్బలుడై యుండగా గృహారంభముచేసిన గృహము 1 సం॥రంలో పరహస్త యాతముగాని నష్టములు గలుగుటగాని సంభవించును.

గృహం పరాధీనమయ్యే యోగము

శ్లో. ఏకశ్చేత్పర భాగగోదశయగోజాయాస్థితోవాగ్రహః,
తద్గేహం పరహస్తయాతమ ధవాతత్సద్మవేశాలయాత్॥

తా. గృహప్రవేశలగ్నమునకు వకగృహము శత్రువు అంశను పొంది 7-10 స్థానములయందుండెనేని ఆ గృహము పరాధీనమగును.

అచిరకాలములోనే నష్టయోగము

శ్లో. దశాపతౌబలైహీనేనే వర్ణనాథేతిథైవచ,
పీడితతనే గతేసూర్యే శీఘ్రంతస్యవినశ్యతి॥

శ్లో. లగ్నేగేశశినిక్షీణె మృత్యుస్థానేచభూసుతే,
ప్రారంభః క్రియతేయస్య శీఘ్రంతద్ధివినశ్యతి॥

తా. దశాపతి వర్ణాధిపతి బలహీనులుగానున్నను, సూర్యుడు పీడితత్కృతుడగుచుండగాను, లేక లగ్నమందు క్షీణచంద్రుండుండ గాను, 8 వ స్థానమందు అంగారకుండుండగాను, ప్రారంభించిన గృహము అచిరకాలములోనే అంతు నష్టములు సంభవించును.

ఏ గ్రహము బలహీనుడగుటవల్ల ఏ విధముగా నష్టము సంభవించును?

శ్లో. రవౌగృహస్థాగృహిణీ శంశాంకో, ధనంసితే దేవగురౌచ
సౌఖ్యం వినాశమాయాంతి బలేవిహీనే నీచస్థితే చాస్తముపా
గతేవా॥ భౌమేనభ్రాతృవర్గాశ్చ, శనినాదాసరోగజం॥

తా. సూర్యుడు బలహీనుడగుచుండగా కట్టినగృహము, గృహ యజమానియు, చంద్రుడు బలహీనుడగుచో భార్య (లేక స్త్రీజన) నష్టమున్నూ, శుక్రుడు బలహీనుడగుచో ధనము, భోగమువగైరా లున్నూ, గురుడు బలహీనుడగుచో సుఖము, సంతానమువగైరా నష్టము సంభవించును. అంగారకునివల్ల సోదరులు, జ్ఞాతివర్గము, భూమియు, శనివల్ల దాసదాసీజనము, రోగములు ఇట్లూహించదగ్గది.

మరియు

శ్లో. పాపః పావయుతేక్షితో ష్టమగతో పాపాలయస్థోథవా।
వర్గాచ్ఛేత్శుభవీక్షితో ష్టగుణతోహన్యాద్గృహస్వామినం।
క్షీణేందుశ్చషడష్టరిఃఫగృహాగశ్చేత్సన్ని వేశాలయా
ద్ధన్యాత్కర్తృకళత్రమాసునివిశేల్లగ్నే విశుద్ధే ష్టమే.

తా. వకానొక పాపగ్రహము వేరొకపాపగ్రహముచే చూడ బడ్డదైననూ, పాపగ్రహముతో గూడియైననూ పాపగ్రహరాశిని

పొందియుండియైననూ ప్రవేశలగ్నమునకు 8 వ స్థానమందుండెనేని వక సం॥రంలో ఆ గృహపతి మరణముపొందును. పాపగ్రహము శుభగ్రహముచే చూడబడుచూ 8ట నుండెనేని 8 సం॥రములలో మరణము పొందును. క్షీణచంద్రుడు ప్రవేశలగ్నమునకు 6_8_12 స్థానములందున్న శీఘ్రకాలములో భార్యామరణముపొందును. కావున 8 వ స్థానమందు ఏగ్రహమున్ననూ దోషమే.

గృహరాజయోగము

శ్లో. లగ్నే కర్కాటకేవా గురుదినే చంద్రే స్థితే ।
నిర్మాణే భవనే పిజాతపురుషో రాజాభవేన్నాన్యథా ।
లగ్నే చాపగృహేఝషే గురుదినేశు మార్గ్యసంస్థితదా ।
నిర్మాణే భవనే జాతపురుషో భూపోధనాతత్సమః.

తా గురువారము గురుచంద్రుల లగ్నమానందుండుటయు కర్కాటకలగ్నమగుటయు ఇట్టియోగముతోకూడిన లగ్నమునందు గృహారంభముచేసి నిర్మింపబడిన గృహమందున్నవారు రాజయోగము ననుభవింతురు. ఆ గృహమందు పుట్టినవాడు సదారాజగును మరియు ధనుర్లగ్నమందుగాని మీనలగ్నమందుగాని గురువారముతోకూడి గురుశుక్రలకూడినలగ్నమందు గృహారంభముచేసినగృహము గొప్ప గౌరవయోగమును భూస్వామిత్వమునున్నూ పొందును. అట్టిగృహమందుపుట్టినవాడున్నూ రాజుగాని, అధికారిగాని, భూస్వామిగౌరవనీయుడున్నూకూడనగును.

గృహమునకు ఆయుర్దాయ యోగములు

శ్లో. ఆయుష్యం శతవర్ష మిజ్యసహితె తద్వాచ్ఛ శుక్రాన్వితె ।
తస్యార్థంబుధసంయుతె సుబలిభిస్సార్మ్యైస్త్రిభిస్సంయుతె ।

లగ్నే నిర్మితసద్మనస్తు బహావస్సంవత్సరాన్యుత్సృభే ।
స్తద్గేహే వసతోనరస్య బహవో భోగాభవేయుస్సదా.

తా. గురు శుక్రులలో నెవరైనగాని లగ్నమందుఉండగా ఆరంభించినగృహము నూరుసం॥రము ఉండును. బుధుడు లగ్నమందుండగా గట్టినగృహము 80 సంవత్సరములుండును. స్థానాదిబలవంతులగు ముగ్గురు శుభగ్రహములు లగ్నమందుండగాగట్టినగృహము అనేక సంవత్సరములు శుభసోభనములతో వర్ధిల్లుచుండును. ఆ గృహమందున్న మనుష్యులకున్నూ అనేక ఆయురారోగ్య భోగభాగ్యములు కలుగును.

గృహము 100-200 సం॥లు ఉండేయోగము

శ్లో. జీవాగ్న-విచ్ఛనిశనైశ్చరేషు లగ్నారిజామిత్ర సుఖత్రికేషు।
స్థితిశ్చశంపాస్తే స్వాంగాంసితార్క-రేజ్యేను. త్యంగసు తేశతేద్వే.

తా. గురుడు లగ్నమందును రవి ఆరింటను బుధుడు ఏడింటను, శుక్రుడు నాల్గింటను, శని మూడింటను, గురుడు ఐదింటను, అంగారకుడు ఆరింటను, రవి మూడింటను, వృద్ధిచంద్రుడు లగ్నమందునుఉండగా నిర్మించినగృహము 200 సం॥ లుండును.

మరియు

శ్లో. లగ్నాంబరాయేషు భృగుజ్ఞభానుభిః కేంద్రేగురౌవర్షశతాయురాలయమ్ బంధౌగురౌవ్యోమ్ని శశీకుజార్క-జౌలాభే తదాశీతి సమాయురాలయః.

తా. లగ్న, చతుర్థ, లాభ, పంచములందు శుక్ర, బుధ, రవి, గురులుండగా నిర్మించినగృహము 100 సం॥రములుండును. 4ట గురుడు

10ట చంద్రుడు, 11ట కుజశనులున్నూ ఉండగా నిర్మించినగృహము 80 సం॥రములుండును

గృహలక్ష్మీ యోగము

శ్లో. స్వోచ్చేశుక్రేలగ్నగే వాగురౌ వేశ్మగతేధవా ।
శనౌస్వోచ్చేలాభగేవా లక్ష్మ్యాయుక్తం చిరంగృహం.

తా. తన ఉచ్చరాశిఁ పొందినశుక్రుడు లగ్నమందును అట్లేవున్న గురుడున్నూ గానిఉండి శనికి ఉచ్చరాశియగుచు లాభమందుండుటయు ఇట్టియోగముతోనున్న లగ్నమందు నిర్మించినగృహము లక్ష్మితో చిరకాలము ఉండును.

ఇట్టియోగములు మరికొన్ని.

శ్లో॥ గురుర్లగ్నే రవిష్షష్ఠే మ్యూనే సౌమ్యేసుఖాసితే ।
తృతీయస్థేర్కపుత్రేచ తద్గృహంశతమాయుషం

శ్లో. భృగుర్లగ్నేంబరేసౌమ్యే లాభస్థానేభాస్కరే ।
గురుః కేంద్రగతేయత్ర శతవర్షాణితిష్ఠతి.

శ్లో. హిబుకేజ్యేంబరే చంద్రే లాభేచకుజభాస్కరే ।
ఆరంభః క్రియతే యస్యద్విశతాబ్దా వధిస్థితిః.

గృహారంభ వర్జ్యకాలము

శ్లో, చౌలోపనయనేచైవ వివాహోద్వాపనాదికం ।
వేదారంభం గృహారంభం మహారుద్రం దంతధావనం ।

దేవతానాం ప్రతిష్టాచగోదానం స్నాతకంచయత్ ।
వ్రతప్రారంభణంచైవ సహూవధ్వాప్రవేశనం ।
వాస్తుకర్మ మహాయజ్ఞ ముపాకరణమేవచ ।
బాల్యే వాయుదివృద్ధేవా శుక్రేవా స్తంగతే గురౌ ।
మలమాసేపిచైతాని వర్జయేద్దేవదర్శనం,

తా. గృహారంభము గురుడుగాని, శుక్రుడుగాని మూఢమందున్నపుడు, బాల్యమందున్నపుడు, వార్ధక్యమందున్నపుడునూకూడా చేయకూడదు. అట్టికాలమందు ఇంకనూ చేయకూడనివి. చౌల, ఉపనయన, వివాహ, ఉద్యాపన వేదారంభ, మహోదు ద, దేవతాప్రతిష్ట, గోదాన, స్నాతక, వ్రతారంభ, నవవధూప్రవేశ, యజ్ఞయాగాదికము ఉపాకర్మ మొదలగునవిన్ని వాస్తుకర్మలన్నియునూ చేయకూడదు.

గురుశుక్రుల మూఢ, బాల్య వార్ధక్యము లనగా

శ్లో॥ పురఃపశ్చాద్భృగోర్బాల్యం త్రిదశాహంతువార్ధకం ।
పక్షంపంచదినం తేద్వేగురోః పక్షముదాహృతే.

తా. గురు శుక్రలమూఢమనగా అస్తంగతము లేక సూర్యునితో సమాగమము దానినే మూఢమందురు. అట్లుమూఢమునుపొందిన శుక్రుడు తిరిగ తూర్పుదిక్కున ఉదయించినతరువాత మూడుదినములపర్యంతము బాల్యము. అట్టిశుక్రుడే పడమటదిశను ఉదయించెనేని పదిదినములపర్యంతమున్నూ బాల్యము. ఆ మూఢమునుపొందే శుక్రుడు తూర్పుదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 15 దినములు వార్ధక్యము. పడమటదిశను అస్తమించేయెడల ముందు 5 దినముల వార్ధక్యము. ఈ అస్తమయము ఉదయములయొక్కదిశలు పంచాంగమునందు తెలియగలవు. మరియు గురుడు ఉదయానంతరం 15 దినముల

పర్యంతం బాల్యమున్నూ, అస్తమయాత్పూర్వం 15 దినములు వార్ధక్యమున్నూ పొందును.

అస్తబాల్యవార్ధక్యములందు గృహారంభముచేయగాఫలం

శ్లో. అస్తే బాలేచవృద్ధత్వే గృహం భార్యాంపతిం తథా
హన్యాచ్చతస్మాన్నో కుర్యాద్విశ్వకర్మేణ భాషితం.

తా. గురు శుక్రుల అస్తమయ (మూఢ) కాలమందు గృహారంభాదులు చేయగా గృహమునకున్నూ బాల్యమందు చేయగా భార్యకున్నూ, వార్ధక్యమందు చేయగా కర్తకున్నూ హానికలుగును గాన అట్లు చేయకూడదని విశ్వకర్మచే చెప్పబడెను.

ధూమకేతూదయము

శ్లో. వాప్యారామతటాకకూప భవనారంభప్రతిష్టే ।
ప్రతారంభోత్సర్గవధూప్రవేశన మహాదానానిసోమాష్టకే ।
గోదానాగయణ ప్రపాప్రథమకోపాకర్మ వేదవ్రతం ।
నీలోద్వాహముధాతి పన్నశిశుసంస్కారాన్ సురస్థాపనం ।
దీక్షా మౌంజివివాహముండన మపూర్వం దేవతీర్థేక్షణం ।
సన్యాసాగ్నిపరిగ్రహౌనృపతి సందర్శాభిషేకాగమం ।
చాతుర్మాస్య సమావృతీ శ్రవణయో ర్వేధం పరీక్షాంత్య ।
జేర్వృద్ధత్వాస్త శిశుత్వ ఇజ్యసితయోర్న్యూనాధి మాసేతథా.

తా. బావి, తోట, చెరువు, నూయి గృహారంభము, స్థంభప్రతిష్ట, దేవతాప్రతిష్ట, గృహప్రవేశము, నూతనవధూగృహప్రవేశం,

వాస్తుకర్మలు మొదలగునవి గ స్తమునన్నా, గురుశుక్రు అస్తమయ బాల్య, వార్ధక్యములందును శూన్యమాసమా, అధికమాసమందునుగాని ధూమకేత్వాది ఉపద్రవములు కలిగినపుడునన్నాగాని ఆరంభించకూడదు.

సింహ మకరములందునన్నా గురుడుండగా గృహారంభం

శ్లో. నీచస్థెవక్రసంస్థెవ్వతి చరణగతె బాలవృద్ధేస్తగేవా ।
సంన్యాసో దేవయాత్రా వ్రతనియమవిధిః కర్ణవేధస్తుదీక్షా ।
మౌంజీబంధోగణానాం పరిణయనవిధిర్వాస్తు దేవప్రతిష్టా
స్సద్భిః । పయత్నా త్త్రిదశపతిగురౌ సింహనక్రస్థితేవా.

తా॥ గురుడు నీచరాశి పొందనపుడును, వక్ర, అతిచార, బాల, వార్ధక్య, మౌఢ్యములు పొందివున్నప్పుడున్నా మరియు సింహ, మకరరాసులయందున్నప్పుడున్నా గృహారంభప్రతిష్టాదులు చేయకూడదు.

మూఢాదులందు చేయదగ్గ కార్యములు

శ్లో. పౌషేధిమాసే శయనేమురారే శుక్రేజ్యయోరస్తగ బాల వృద్ధయోః ఉత్పాతయోగగ్రహగండశాంతి సమాచరేద్దగ్ధ దృహాసకర్మ.

తా॥ పుష్యమాసమందైనన్నా, విష్ణుని శయనకాలమందైనన్నా శుక్రగురుల అస్త, బాల వృద్ధాప్యములయందైనన్నా, ఉత్పాతాది ఉపద్రవకాలములందు కలిగినసష్టములగురించిన్ని అగుగృహములు, దగ్ధ లబడినగృహములు తిరిగిబాగుచేసుకొనే విషయమైన్ని. గ్రహస్థితిదోష ములు, గండదోషములు శాంతులువగైరా చేసుకొనువిషయమైన్ని [illegible]

మౌఢ్యదోషంలేని విషయములు

శ్లో. నిత్యయానే గృహే జీర్ణే పాశనే పరిధానకే ।
వధూప్రవేశమాంగల్యే నమౌఢ్యం గురుశుక్రయోః.

తా. నిత్యము చేయు ప్రయాణములకు ప్రాతఇల్లు బాగుచేసు కొనుటకు లేక మామూలుమరమ్మతుల విషయమైనను. అన్నప్రాశనము పరిగ్రహణము, మాంగళ్యము ఖున వెంబడినే చేయు వధూప్రవేశము వీటివిషయమై గురు శుక్ర మౌఢ్యాదిదోషము లేదు

హస్తమానము (గజము)

శ్లో. ద్వాత్రింశదంగుళ కిష్కుః ప్రాజాపత్యం చతుస్త్రికం ।
షట్త్రింశతిధనుః ప్రోక్తం అష్టవింశద్ధనుగ్రహం.

తా. 32 అంగుళములు కిష్కువనియు, 34 అంగుళములు ప్రాజా పత్యమనియు, 36 అంగుళములు ధనువనియు, 38 అంగుళములు ధను గ్రహహస్తమనియు ఇట్లు నాలుగువిధములపేర్లుగల హస్తములని ఎరుంగునది,

శ్లో. దేవేధనుగ్రహం వింద్యాద్బ్రహ్మక్షత్రే ధనుస్తథా ।
ప్రాజాపత్యంచవిట్ఛూద్రే నిస్సంకీర్ణేకిష్కురుచ్యతే ।
నరాణాంచైవసర్వేషాంధనువేన ప్రశస్యతే.

తా. దేవాలయాదులకు 38 అంగుళములుగల ధనుగ్రహమను హస్తముచేతనున్నూ, బ్రాహ్మణ క్షత్రియులకు 36 అంగుళములుగల ధనువనుహస్తగజముచేతనున్నూ, వైశ్యశూద్రులకు ప్రాజాపత్యమను

34 అంగుళములగల హస్తముచేతను నున్న, ప్రాకృత (సంకరులు) లకు. 32 అంగుళములుగల కిష్కువనేహస్తముచేతనునున్న కొలచి గణితము ఏర్పరచవలెను. అన్నిజాతుల మనుష్యులకునున్న 36 అంగుళములుగల ధనువనేహస్తము (గజము) చేత గణితము ఏర్పరచుట ప్రశస్తము.

తిధియొక్క ప్రాశస్త్యము

శ్లో. తిధిశ్శరీరం తిధిరేవకారణం తిధిః ప్రమాణం తిధిరేవసాధనం ।
తిధిర్వినానా,త గృహేషుసాధ్యంతిధేః ఫలంప్రోక్తమిదం
మహర్షిణా.

తా. గృహారంభము మొదలగు సమస్తకార్యములను తిధిశరీరము తిధియేకారణము, తిధియేప్రమాణము. తిధియేసాధనభూతము గాన తిధివినాగాశుభములు సాధించుటవీలు లేదు.

చర, స్థిర, నిత్యవాస్తు పురుషుల ప్రాశస్త్యము

శ్లో. చరవాస్తుశుభం ప్రోక్తం మధ్యమం నిత్యవాస్తుకం ।
అధమం నిత్యవాస్తుస్యాద్వాస్తుదేవాః ప్రతిష్ఠితాః ॥
దేవాగారే గృహారంభేవ ప్రపానాదమంటపె ।
చరవాస్తుప్రకారేణ శంకుంస్థంభం ప్రతిష్టయేత్.

తా. చరవాస్తు శుభకరముగాను, నిత్యవాస్తుమధ్యమముగాను స్థిరవాస్తు అధమముగాను ఎరుంగవలయును. దేవస్థాపనము, గృహారంభము, కోటనగరు, మంటపము వీటికి చరవాస్తు ప్రకారముగానే చేయుట శ్రేయస్కరము. నిత్యవాస్తు మధ్యమము. స్థిరవాస్తు అధమము

స్థిరవాస్తు లక్షణము

శ్లో. వాస్తుమస్తక మీశాన్యాం పాదౌ నైఋతి మండలం ।
బాహూ పూర్వగ మిత్యుక్తమనిలానిల కోణయోః

తా. స్థిరవాస్తు ఎట్లనగా వాస్తుపురుషుని శిరస్సు ఈశాన్యము, పాదములు నైఋతియందు, ఆగ్నేయ, వాయువ్యకోణములు ఎడమ, కుడి చేయిలుగాను ఎరుంగవలెను. ఈ స్థిరవాస్తు ప్రకారం గృహము పూర్తియైనపిమ్మట యోచించదగ్గది. ఇట్లు దూలములు భారమైన మ్రానుల వేయునపుడు శిరస్సున కొనలుండులాగున వేయవలయును. మొదళ్ళు వేయరాదు.

హస్తము, దండము, రజ్జువు వీని ఉపయోగములు

శ్లో. హస్తైశ్చతుర్భిరుద్దిష్టై దండో రజ్జుస్తదష్టభిః ।
దండేనమాపయేద్గ్రామం నగర పత్తనాదికం ।
అధ్వానం రజ్జునాబధ్వా హస్తైర్గేహంతథాబుధైః.

తా. నాలుగుహస్తములు, ఒకదండము ఇట్టిదండములతో గ్రామము, నగరు, పట్టణము మొదలగునవి కొలవవలయును. ఎనిమిది దండములు ఒకరజ్జువు ఇట్టిరజ్జువులచే త్రోవ, రోడ్డు బాటలు మొదలగున కొలవవలయును. హస్తాదులచే గృహమువగైరా గణితము ఏర్పరచవలెను. (హస్తాదులు అనగా గజం అంగుళులు. అంగుళములు మొదలగునవియని అర్థము.)

బాల్య యౌవ్వన కౌమార వార్ధక్యములు

శ్లో. వయోభాగం గృహంకుర్యాదాయుర్భాగం చతుర్విధం ।
బాల్య యౌవన కౌమార వార్ధక్యానిచ శేషతః.

తా. గణితాగత ఆయుర్దాయసంఖ్యను 4 చే భాగించగావచ్చు శేషము 1 బాల్యదశ. 2 యవ్వనదశ 3 కౌమారదశ. 4 వార్ధక్యదశ గృహము అనుభవించును. అనగా శేషమును బాల్యదశయై కలిమి లేములు కష్టసుఖములు ఎరుగనిదియై లోపములేక వర్ధిల్లుచుండును. ఇట్లు ఆయా సమయానుసారముగా ఫలములు ఎరుగవలయును.

గృహస్థంభ లక్షణము ఫలము

శ్లో. ఋజుస్సంభో బలీ కార్యః చతురశ్రస్తు శోభనః ।
వలయః పుత్రవృద్ధి స్స్యాదష్టాశ్రస్తు శోభనః ।
షోడశః పుత్రలాభంచ కుటిలః పుత్రనాశనం ।
వక్రః కర్తు దరిద్రం దంచశిథిలో మారణాంతికా.

తా. గృహమునకు ఋజుస్తంభము నిబ్బరముగానుండునదియు సమానబలముగలదియు ఉంచవలయును. నాలుగుపలకలగల స్తంభము శుభప్రదమును, గుండ్రనిస్థంభము పుత్రవృద్ధియు, 8 పలకలగలది శోభనమున్నూ 16 పలకలుగలది కుటుంబవృద్ధియునిచ్చును. వంకరలు గలస్థంభము పుత్రనాశనమును. కుటిలమైనది దరిద్రమునున్నూ, పుప్పివంటి శిథిలప్రాయముగలది మరణప్రదమునున్నూ ఇచ్చును.

మరియు స్తంభలక్షణములు

శ్లో. స్థంభేస్యాద్వర్తులాకారే పాదమానంత్రిభాగకం ।
అగ్రమానం ద్విభాగార్ధం స్తంభేస్యా ద్భూషణం క్రమాత్.

తా. స్థంభమువర్తులాకారముగా (గుండ్రని) నున్నది మొదట 3 వంతులువలయమున్నూ, చివర రెండున్నరవంతుల వలయమునున్నూ ఉండుటభూషణమువజుడును, శ్రేయస్కరము.

స్తంభ దోషము

శ్లో. స్తంభోన్నతంమానహీనం ప్రతిఖండ మపిద్వయం ।
విషమా స్తంభ సంజ్ఞాస్యాత్కార్యు నాశాయజాయతే.

తా. సంభముపొడవుచాలక ప్రతిఖండము గూర్చి రేనిగాని జేసి పలకలు గా జేసి రేనియు విషమ స్తంభమనబడును. అట్టిదిగృహపతికి అరిష్ట ప్రదము.

దూలముల లక్షణములు ఫలములు

శ్లో. తులామూలంఘనం వి త్తస్యాగమూలం దరిద్రతాం ।
మూలాగ్రయోస్సమం స్థూలం శోభనేగృహకర్మసు।
మధ్యస్థూలం మృతింస్త్రీణాం భగ్నాపీడానందాతిచ ।
కులహీన తులారోగం బలహీనామృతిప్రదం.

తా. దూలము మొదట దప్పముగానుండె నేని ధనము. చివరదప్పముగానుండె నేని దరిద్రము. మొదటచివర సమముగానున్న యెడల శుభప్రదము. దూలముమధ్య దప్పమయితే స్త్రీమృతియు. భగ్న అనగా పగిలినది వంగినది రంధ్రమున్నది ఇటువంటిదిపీడయు మరియు వాస్తు శాస్త్రోక్తప్రకారమగు జాతికానివృక్షముల దూలములు గృహమునకు ఉపయోగించుట దుఃఖము రోగమున్నూ, బలహీనమయినదూలము మృతియునిచ్చును.

దూలములువేయు క్రమము

శ్లో. పూర్వాగ్రంయోజయేద్దంశ ముత్తరాగ్రమథాపివా ।
దక్షిణాగ్రం పశ్చిమాగ్రం వర్జనీయం సదాబుధైః ।

తా. దూలములు గృహమునకు వేయునపుడు తూర్పుకొనలు గాగాని, ఉత్తరకొనలుగాగాని వేయవలయును. దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్లుండవలయును అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు మొదళ్ళుండ వలయును. అట్లుగాక దక్షిణ పశ్చిమములకు చివళ్ళుండులాగున ఎన్నడునూ వేయకూడదు

శ్లో. అగ్రమగ్రంతదీశాన్యాం మూలమూలంచనైఋతే ।
అగ్రమూలంచసంయోజ్యం మనిలానిలకోణయోః.

తా. దూలములచివర చివర ఈశాన్యమున కలవవలయును. మొదలు మొదలునైఋతిదిశను కలుపవలయును. మొదటచివరలు ఆగ్నేయ వాయువ్యదిశలయందు కలుపవలయును.

శ్లో. మూలేచాగ్రంతథా చాగ్రేమూలంచైవదిశ క్రమాత్ ।
వైపరీత్యస్థితే గేహే మరణంచ దరిద్రతాం.

తా. దూలములువగైరా దిశలయందు విపరీతముగా అనగా మొదళ్ళనుఉంచేచోట చివళ్ళను, చివళ్ళనుఉంచేదిశల మొదళ్ళను వేసి కట్టినగృహమందు మరణము, దరిద్రము గలుగును.

జాతకబలము ననుసరించి గృహయోగములు
సుఖే (అప్రయత్నముగా గృహయోగము)

శ్లో. లగ్నేశ్వరే లగ్నగతేస నాథేనయుక్తేయది గేహలాభః ।
అయత్నతస్స్యాచ్ఛుభ దృష్టియోగేస్వోచ్చే స్వమిత్రస్వ
గృహేబలాఢ్యే.

తా॥ జన్మలగ్నాధిపతి సప్తమాధిపతితో గూడి లగ్నమందైననూ యుండెనేని గృహలాభము కలుగును. స్వోచ్ఛస్వక్షేత్ర మిత్రక్షేత్రము లందు పూర్వోక్తస్థిత లగ్నాధిపతి బలవంతుండగును శుభగ్రహదృష్టి యుక్తుండయ్యెనేని అప్రయత్నముగా గృహలాభంబుకలుగును.

శ్లో॥ గేహాధి పేకేంద్రగతే బలాఢ్యే శుభేక్షితే మందిరలాభ
మాహుః వైశేషికాంశే పరమోచ్ఛగేవాగేహేశ్వరే
మందరలాభమాహుః

తా॥ మరియు గృహమునకు చతుర్థాధిపతి కేంద్రగతుడై బలవంతుడై శుభగ్రహాంచే చూడబడెనేని గృహలాభముకలుగును. మరియు చతుర్థాధిపతి పరమోచ్ఛన వాంశయందు వైశేషికాంశగతుడాయెనేని గృహలాభంబుకలుగును.

శ్లో॥ గృహస్థానాది పస్థాంశనాథ సంయుక్తరాశిపః ।
తదంశాధిపతౌ కేంద్రే గృహలాభము దీరయేత్.

తా॥ చతుర్థాధిపతి ఏనవాంశయందుండునో ఆ నవాంశాధిపతి యున్న రాశ్యధిపతియుండు నవాంశాధిపతుడు రాశిచక్రమందు లగ్నమునకు కేంద్రగతుడాయెనేని గృహలాభంబు కలుగును.

ఎవనికి చిత్రవిచిత్రమగు గృహముండును

శ్లో॥ భాగ్యేశే కేంద్ర భావస్థే గృహేశే స్వోచ్ఛమిత్రగే ।
గృహరాశిగతే ఖేటే స్వోచ్ఛేబహువిచిత్రకం.

తా॥ భాగ్యాధిపతి కేంద్రగతుడై, చతుర్థాధిపతి స్వోచ్ఛమిత్ర స్థానముల బొందియుండి చతుర్థమందున్నగ్రహము ఉచ్ఛగతుడుగా

వుండగా పుట్టిన జాతకునకు మిక్కిలి విచిత్రములగు గృహము నందు సుఖము గలుగును.

ఎవనికి మేడ అంతస్థులతోను ప్రాకారాదులుగలిగిన గృహము వుండును.

శ్లో॥ తృతీయే సౌమ్య సంయుక్తే గేహాధీశే బలాన్వితే ।
తదీశే పూర్ణే హర్మ్యప్రాకారమండితం.

తా॥ లగ్నాత్తు తృతీయభావము శుభగ్రహయుక్తమై చతుర్థాధిపతి బలవంతుడై యుండి ఆ తృతీయస్థానాధిపతియు పూర్ణబలవంతుడై యుండగా పుట్టిన జాతకునకు సౌధప్రాకార నిర్మితమైనట్టియు అంతస్థులతో కూడినదియు అగు గృహము వుండును.

అనాయాసముగా గృహములు, భూములు ఎవనికి వచ్చును.

శ్లో. సింహాసనాంశకే వాపి గేహేశే గోపురాంశగే ।
మృద్వంశాదియుతే నాపి తద్గృహం సౌధమండితం.

తా. చతుర్థాధిపతి సింహాసనాంశయందైననూ గోపురాంశ మందైననూ వుండి మృద్వంశాదిషష్ట్యంశయుక్తుడైనను సౌధప్రాకార ములతో నొప్పెడిగృహము (మేడ) గలుగును అనాయాసముగా సిద్ధించును.

దైవికగృహము ధర్మకర్త గలిగేయోగము

శ్లో. పారావతాంశకే గేహనాథే గుర్వీండువీక్షితే ।
గోపురాద్యంశకే వాపి దైవికం గృహమాదిశేత్.

తా. చతుర్థాధిపతి పారావతాంశమందైననూ గోపురాద్యంశమందైననూవుండి గురుచంద్రులచే చూడబడుచుండగా జన్మించిన జాతకునకు దైవికమగు (ధర్మకర్త. దేవాలయాధికారి దేవతాప్రతిష్ఠలుచేయువాడు, స్వతః దేవాలయముగలవాడు, దేవాలయములు గలవాడు) గృహాదులుగలవాడుఅగును.

ఎవనికి విచిత్రమగు సౌధప్రాకారనిర్మితగృహముండును

శ్లో. విచిత్రసౌధప్రాకార మండితం గేహమాదిశేత్ ।
కర్మేశసహితే గేహనాధే కేంద్రేర్కజేపిచ.

తా. దశమాధిపతితో గృహాధిపతికూడి కేంద్రవర్తియయినప్పుడు శనైశ్చరుడున్నా కేంద్రమందుండెనేని అట్టికాలంబునపుట్టిన జాతకుడు విచిత్రమగుసౌధ (మేడ) ప్రాకారనిర్మితములచే ప్రకాశించెడు గృహంబుగలవాడగును.

అనేకగృహములు కట్టుచుండేయోగము

శ్లో. గృహస్థానేచరేలగ్నే తదీశేచరరాశిగే ।
తథాతత్కారకేవాపి బహుస్థానే గృహంవదేత్.

తా. లగ్నమునకు చతుర్థస్థానము చరలగ్నమున్నా, ఆ చతుర్థాధిపతి చరరాశిగతుడగుటయు, గృహకారకగ్రహమున్నా చరరాశిగతుడాయెనేని అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకుడు అనేకస్థలములయందు గృహములు కట్టుచుండును. యిందు పాపగ్రహములబలముండెనేని త్రిప్పటయు ఆ గృహములపై అమ్ముకొనుటయును గ్రహముల శత్రుక్షేత్రాదికమువల్ల ఋణములపాలగుటయు, మిత్ర. శత్రుక్షేత్రాదికము

వల్ల గృహములుకష్టివాడగుటయు, ఉచ్ఛాది తాదిగ్రహయోగ కారణములచే అనేకచోట్ల గృహములుగలవాడగుటయు ఇట్లు ఆయాగ్రహ బలాబలముల నాలోచించి చెప్పవలయును.

స్థిరముగా గృహముయుండేయోగము

శ్లో. స్థిరేగృహే- స్థిరగృహం నాథకారక యోరపి ।
సష్ట్యంశశుభ భాగేవాత దీక్షైస్థైర్యతాంవదేత్ ।

తా చతుర్థము స్థిరరాశియై గృహాధిపతకార్కారకులు స్థిరరాశిగతులైననూ లేక గృహస్థానాదిపతి షష్ట్యంశలో శుభాంగమందున్ననూ జాతకునికి గృహము అమ్ముకొనేయోగముగాని, మారుచుండే యోగముగాని లేక స్థిరమగునట్టియు, ఘట్టి, దృఢముగానున్నట్టియు భవంతిగలుగును.

శుభములు గలుగుచుండే గృహయోగము

శ్లో. అర్థవ్యయగృహేశాస్తు కేంద్రకోణాది సంయుతాః
తావద్గేహాలయం సర్వం శోభనం తత్రనిర్దిశేత్.

తా లగ్నాత్తుగా ద్వితీయ చతుర్థ, ద్వాదశాధిపతులు కేంద్ర కోణ స్వక్షేత్రస్వోచ్ఛ, శుభగ్రహాదియుతులై యుండిరేని అట్టి యోగంబునపుట్టిన జాతకునకు ఎప్పుడునూ శుభములు, శోభనములు, కుటుంబవృద్ధియు, ధనధాన్యాభివృద్ధియూ గలుగునట్టిగృహముగలవాడగును.

ఎట్టిజాతకునకు వేంతలయందు నివాసము

సూ. దారేచంద్రశుక్ర దృగ్యోగాత్ప్రాసాదః.

తా. కారకాంశకు నాల్గవస్థానమందు చంద్రదశ కులదృష్టిగాని సంబంధముగాని గలిగినట్టి కాలమునందు పుట్టినజాతకుడు మేడలయందు నివాసముండు యోగముండును చంద్రదసిలాస్థగితములగు మేడలువగైరా గలుగును.

సూ. ఉచ్చగ్రహేపి.

తా. కారకాంశకు చతుర్థస్థానమందు ఏగ్రహములైనను ఉచ్చస్థితియందున్న యెడల ఎత్తైన అనేక అంతస్థులతో కూడిన సౌధముండును.

రాళ్లతోనిర్మించిన గృహముండే యోగము

సూ. రాహుశనిభ్యాం శిలాగృహం.

తా. (కారకాంశ) కు ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి చతుర్థస్థానమందు శనిగాని రాహువుగాని యుండినయెడల శిలానిర్మితమగు రాళ్ళచే నిర్మించినట్టిగృహముగలుగును. లగ్నమునకుగాని ఆరూఢలగ్నమునకుగాని నీపై యోగము అనుసరించును.

ఎట్టిజాతకునకుఇటుకలచేనిర్మింపబడినగృహముండును

సూ. కుజకేతుభ్యాం మైష్టకం.

తా. కారకాంశ ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశికి చతుర్థస్థానమందు కుజుడుగాని, కేతువుగాని వున్నయెడల ఇటుకలచే నిర్మింపబడిన గృహముగలవాడగును. ఈప్రకారము జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నముల కున్నూ తెలియదగినది.

ఎట్టిజాతకునకు గ్రహముచేనిర్మింపబడినగృహముండును

సూ. గురుణా దారవం.

తా. ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థస్థానమందు గురుడున్న యెడల గ్రహములచే నిర్మింపబడిన వెంగలగృహముండును జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములబట్టియూ ఇట్లే తెలియవలెను. (అయితే కారకాంశకు జన్మలగ్న ఆరూఢలగ్నములకున్నూ అదే ప్రకారము తెలియుటలో గొప్పసామాన్య భేదాలుగా చెప్పవలయును. ఎట్లనగా కారకాంశలగ్నమునకే పై చెప్పిన ప్రకారం గ్రహములున్న యెడల ఉత్కృష్టములగునట్టి గృహములున్నా జన్మలగ్నఆరూఢలగ్నములబట్టి చెప్పవేసినప్పుడు సామాన్యమగు గృహములుగాను ఎంచవలయును. మరియు ఈ ఉత్కృష్ట సామాన్యగృహములవిషయము అందు అనగా పైనపేర్కొనబడిన గ్రహముల క్రూరసౌమ్య ఉచ్చస్వక్షేత్ర మిత్రశత్రుసమక్షేత్రాది భేదాలను అనుసరించియూకూడా బాగుగా యోచించి దేశకాలానుసారముకూడా చెప్పవలసియుండును.

ఎట్టిజాతకుడు పూరిండ్లయందే కాపురముచేయును

సూ. తార్ణం రవిణా

తా. 1 ఆత్మకారకుడున్న నవాంశరాశి (కారకాంశ) కు చతుర్థస్థానమందు రవియున్న యెడలగాని జన్మలగ్న లేక ఆరూఢలగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు రవియున్నటువంటిగాని లగ్నజాతకుడు తాలూకు పూరిండ్లయందే కాపురముచేయును. 2 జన్మలగ్నమునకు చతుర్థమందు క్షీణచంద్రుడుగాని పాపయుక్తబుధుడుగానియున్నను లేక 3 చతుర్థాధిపతి 6 8 స్థానములయందున్ననూ పైయోగము (ఎట్టిజాతకుడు మట్టిచే

నిర్మింపబడిన గృహమందు కాపురముచేయు) జన్మలగ్నతేః ఆరూఢ లగ్నములకు చతుర్థస్థానమందు కుజుడుగాని, కేతువుగానియుండి వారు సామాన్యబలవంతులైనపుడు అట్టికాలమందు పుట్టినజాతకునకు మట్టిగోడలతో నిర్మించిన గృహమందే కాపురముచేయుయోగము.

సోదరుని యింటియుండే యోగము

శ్లో. । భ్రాతృకారకసంయుక్తే । భ్రాతృనాథే వీక్షితే ।
క్షేత్రేతేదీశ్వరువాపి । భ్రాతృక్షేత్రం వినిర్దిశేత్.

తా. చతుర్థాధిపతిగాని చతుర్థముగాని (భ్రాతృ కారకస్థానాధిపతులచే కూడియుండుట గాని చూడబడియుండుట మిత్రత్వముకలిగి యుండుటంబట్టియు సహోదర గృహమందు కాపురము చేయుట తటస్థించును.

శ్లో. క్షేత్రేశసంయుక్త నవాంశకే దేశగ్నస్థితే కేంద్రసమన్వితేవా ।
భ్రామాన్వితేభ్రామదృశాసమేతే భ్రాతుర్ధనంతే తముదాహరంతి

తా. లగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి ఏ నవాంశయందుండునో ఆనవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు దశమందున్ననూ లేక కేంద్రగతుడైన్ని -ంగారకునితో కూడియున్ననూ, చూడబడుచున్ననూ జాతకునకు సోదరగృహమందు సోదరధనాదులచే జీవించును.

స్వశక్తివల్ల గృహసంపాదన

శ్లో. లగ్నేశ్వరేక్షేత్రగతే బలాఢ్యేలగ్నేబలిష్ఠే సతిగేహనాథే ॥
శుభగ్రహైర్దృష్టి సమన్వితేవా క్షేత్రంస్వకీయేన బలేనయాతి

తా. జన్మలగ్నాధిపతి బలవంతుడై చతుర్థమందున్నవాడై మరియు చతుర్థాధిపతి బలవంతుడై లగ్నమందుండి శుభగ్రహాసంబంధదృష్టి కలిగియుండెనేని అట్టికాలమునందుపుట్టినజాతకుడు స్వకీయ ప్రయోజకత్వమువల్ల గృహము, భూమివగైరా సంపాదించుకొనును.

కళత్రరీత్యా గృహలబ్ధి

శ్లో. కళత్రకారకే క్షేత్రేశాదీశేవా కళత్రాఖే।
తదీశయోస్తథా మైత్రీకళత్రాత్క్షేత్ర మాదిశేత్.

తా. కళత్రకారకుడు చతుర్థమందుండగా నైనను చతుర్థాధిపతి కళత్రస్థానమందుండుటయు మరియు చతుర్థకళత్రస్థానాధిపతులకు మిత్రత్వము కలిగియున్నయెడల భార్యాసంబంధమందు గృహాభూమ్యాదులు లభించును.

జ్ఞాతి లేక శత్రురూపమగు గృహలబ్ధి

శ్లో. షష్ఠేశ్వరేక్షేత్రగతే బలాఢ్యేశత్రోస్సగా శాత్సుతరామువైతి
పారావతాంశేస్వగృహేబలాఢ్యే క్షేత్రేశ్వరేణాపి సమాగతేవా

తా. లగ్నమునకు షష్టాధిపతి బలవంతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నయెడల శత్రువుల (పట్టుదలగా ఇతర్ల) గృహములుగాని జ్ఞాతి సంబంధమగుగాని గృహక్షేత్రాదులు లభించును. మరియు షష్టాధిపతి స్వక్షేత్రమందు బలయుతుడై పారావతాంశాది యోగస్థితుడై చతుర్థాధిపతితో గూడియున్నన్నూ పై విధముగా లభించును. అయిన ఇచ్చట పై రెండువిధములగు యోగములకున్నూ షష్టాధిపతికంటె లగ్నాధిపతి బలవంతుడై యుండవలెను. అట్లు లేకుండెనేని వ్యత్యాస ఫలము గలుగును.

గృహాదులుగలిగే వయస్సు నిర్ధారణ

శ్లో॥ క్షేత్రాంపశ్చైవ శుభగ్రహ పాపగ్రహాణా మపహారకాలే।
స్థానచ్యుతింగేహ వినాశమేతి నీచాస్తగానామ పహారకాలే.

తా॥ చతుర్థభావాధిపతి పాపగ్రహమై పాపదశయందు పాపగ్రహములయొక్క అంతర్దశాకాలములయందు నీచత్వఅస్తమితత్వములుపొందిన విదశాకాలములందు స్థానభ్రంశము గృహవినాశనము పొందుదురు. పై ప్రకారము శుభగ్రహముల దశాంతర్దశాకాలములు గలిగినకాలమునందు గృహాదిలబ్ధి కలుగును. ఈ ప్రకారము జాతకులకు గృహాదులుపోవునట్టిగాని సంప్రాప్తమగునట్టిగాని వయస్సువగైరాలు దశాంతర్దశాదుల కూడికలనుబట్టి నిర్ధారణ చేయవలయును.

గృహనాశన మయ్యే యోగము

శ్లో॥ గేహాధిపే నాశగతో యదస్యాత్పాపేక్షిత స్తద్గృహనాశమాత్రం గేహేశసంయుక్త నవాంశనాథో నాశస్థితస్స్యాద్యది గేహనాశం.

తా॥ గృహాధిపతి (చతుర్థపతి) అష్టమభావగతుడై పాపగ్రహములచే చూడబడుచుండెనేని జాతకునకు గృహనాశనము గలుగును. మరియు చతుర్థాధిపతియున్న నవాంశరాశ్యధిపతి జన్మలగ్నమునకు అష్టమమందున్ననూ గృహనాశనముపొందును. అనగా ఇల్లులేనివాడు పోగొట్టుకొనునట్టివాడు.

ఎన్నిగృహములవరకూ సంపాదించువాడగును

శ్లో॥ మూరభార రసికేత్రికంగతే వేశ్మనేతరిగృహాను పస్థితిః.
సద్మపేశుభ ఖగైశ్చతుష్టయాది స్థితేఖచర సంఖ్యయాగృహాః,

తా॥ చతుర్థాధిపతి 6-8-12 స్థానములనుపొందనేని గృహమే వుండదు. మరియు చతుర్థాధిపతి శుభగ్రహయుతుడై కేంద్రకోణము లందుండెనేని ఎందరుశుభగ్రహములతోగాని రవ్యాదిఎన్నవగ్రహ సంఖ్యవగైరా ననుసరించిగాని ఇన్నిగృహముల సంపాదించునని నిర్ధారణ చేయవలయును.

ఎన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనును

శ్లో॥ అర్థవ్యయగృహేశైస్సైర్యావంతః పాపినోగ్రహాః ।
యువద్గృహవినాశస్స్యాచ్ఛుభదృష్టానదోషభాక్.

తా॥ జన్మలగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ చతుర్థాధిపతులతో ఎన్ని పాపగ్రహములుకూడియుండునో లేక రవ్యాదిగ్రహసంఖ్య ననుసరించగాని యోచించి అన్నిగృహములు పోగొట్టుకొనునని చెప్పవలెను ఇట్టి పై యోగమునకు శుభగ్రహ దృష్టియైన సంబంధముగలిగినచో దోషములేదు

శ్లో॥ అర్థవ్యయగృహేశాస్తు కేంద్రకోణాది సంయుతాః ।
తావన్గేహాలయం సర్వం శోభనంత్ర నిర్దిశేత్.

తా॥ లగ్నమునకు ద్వితీయ, ద్వాదశ, చతుర్థాధిపతులు కేంద్రకోణాది స్థానస్థితులై యుండెరే వానిగృహములు పోగొట్టుకొనునట్టి యోగముమాత్రము తప్పును అని చెప్పవలెను.

ఇల్లు అమ్ముకొనునట్టి యోగము

శ్లో॥ క్షేత్రేశ్వరేపాపయుతేధనస్థే నీచారిభేక్షేత్ర వినాశమేతి ।
శోచ్ఛస్థితైతద్భవనేశ్వరేతు పాపాన్వితేవిక్రయమేతిధామః

తా. జన్మలగ్నమునకు చతుర్థాధిపతి పాపయుక్తుడై ధనస్థానమందు నీచశత్రుభావస్థితుడగుచుండెనేని గృహాము ఋణములపాలవును. మరియు ఆ చతుర్థాధిపతి స్వోచ్ఛస్థానస్థితుడై పాపగ్రహాయుక్తుడాయెనేని జాతకుడు తన గృహమును (లాభమునకొరకు) అమ్మును.

ఇల్లు తనఖాపెట్టుట అన్యాక్రాంతము చేయుట

శ్లో. అజ్ఞాక్షయాత్ క్షేత్రవినాశమాహుఃకర్మేశ్వరేక్షేత్రగతేసపాపే
క్రూరాంశకేమృత్యుయమాదిభాగేక కర్మేశ్వరేణాపియుతేతథైవ

తా. జన్మలగ్నమునకు దశమాధిపతి పాపగ్రహాయుక్తుడై పాపగ్రహనవాంశమందుండి మృత్యు, యమాది, షష్ట్యంశగతుడగుచు చతుర్థస్థానమందున్నవాడాయెనేని జాతకుని గృహభూమ్యాదులయందు తన ఆజ్ఞ చెల్లదు. పైప్రకారము చతుర్థాధిపతియుండెనేనిగాని లేక ఆ దశమాధిపతితో చతుర్థాధిపతి కూడివున్ననూ తన గృహభూమ్యాదులను కొన్ని నిబంధనలవల్ల తనస్వాధీనతతప్పి ఇతరుల స్వాధీనముంజేయుట తటస్థించును. (అన్యాక్రాంతము, తనఖావంటివి)

కోర్టు వేలము

శ్లో. రాజ్యేశతత్కారక భూమినాథే క్రూరాంశకేవాత్యవరోహంభాగే ।
నాశస్థితేమృత్యుయమాదిభాగే రాజాజ్ఞయా నాశముపైతిగేహం

తా. లగ్నమునకు దశమస్థానాధిప, రాజ్యకారక, చతుర్థాధిపతులు, క్రూరనవాంశలయందుండి తామున్నభావమునందు ఉత్తరార్థము (అవరోహ) లోవున్నవారై, అష్టమస్థానమందు మృత్యు,

యుమావి, నష్ట్యంశము దుండ్లేని అట్టి కాలమందు పుట్టిన జాతకుని గృహభూమ్యాదులు రాజాజ్ఞచేత (కోర్టువేలము) నాశనము పొందును

గృహము తగలబడిన యోగము

సూ. కుజమాత్రదృష్టే గృహదాహకోఽగ్నిదో వా॥

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి వారు అంగారకునిచే చూడబడుచుండగా బుట్టిన జాతకుని గృహము అగ్నివల్ల తగులబడ గలదు.

మండలేశా నయనమ్

సూ. శుక్రదృష్టేర్న దాహః.

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి శుక్రునిచే చూడ బడుచుండరేని గృహమెప్పుడునూ అగ్నివల్ల నష్టముకాదు.

సూ. గురుదృష్టేస్త్వా సమీపగృహాత్॥

తా. కారకాంశయందు రవిరాహువులుండి శుక్రదృష్టి లేక గురుదృష్టిమాత్రము కలిగినట్టి కాలమున పుట్టినవానిఇల్లు, తన గృహము మాత్రము తగులబడదుగాని తనయింటి సమీపమునయున్న ఇతరఇండ్ల వరకు అగ్నిభయము రావచ్చును. కుజునిదృష్టిమాత్రముననే స్వగృహ దగ్ధయోగము.

N. B. జాతకమునను సరించి చెప్పంబడిన ఈపై యోగములన్నియూ పరియును ప్రశ్నకాలలగ్నాదుల ననుసరించికూడా చెప్పవచ్చును. (ప్రశ్నేజాతక తుల్యా ఏవనభవేద్భేదో) అనుటవల్ల ఫలములు సరి పడును.

మండవేశాసయనమ్

శ్లో. స్వామిహాస్త ప్రమాణేనదీర్ఘ విస్తారసంయుతం ।
ద్విగుణం చాష్టభిర్భాకం మండలాధిపముచ్యతే ।
ఇన్ద్రోవిష్ణుర్యమోవాయుః కుబేరోధూర్జటి స్తథా ।
విధాతావిఘ్నరాజశ్చమండ లేశాః ప్రకీర్తితాః॥
ఇంద్రస్సౌఖ్య యశోవిష్ణుర్యమోదుఃఖం నిరంతరం ।
వాయురుత్పాటనంచైవ కుబేరోధనద స్తథా ।
ధూర్జటిః కలహోనిత్యం ధాతాసౌఖ్యం ప్రవృద్ధిదం ।
సర్వసిద్ధిర్గణాధీశః ఫలముక్తం విచక్షణైః॥

తా. యజమాని హాస్తముచే పొడవు వెడలుపు కలిపి రెట్టించి ఎనిమిదిచే భాగించగా మిగిలిన శేషమువల్ల మండలాధిపతుల వచ్చెదురు. ఎట్లనగా 1 శేషము ఇంద్రుడు 2 విష్ణు. 3 యముడు, 4 వాయువు. 5 కుబేరుడు. 6 ధూర్జటి. 7 విధాత 8 విఘ్నరాజ. వీర్ల ఫలములు 1 ఇంద్రుడు సౌఖ్యమును. 2 విష్ణుకీర్తియు 3 యముడు దుఃఖము. 4 వాయువుత్పాటనము. 5 కుబేరుడు ధనము 6 ధూర్జటి కలహము. 7 ధాత సౌఖ్యము. 8 విఘ్నరాజ సర్వసిద్ధియునిచ్చును.

అజిరాసయనము

శ్లో. దీర్ఘ విస్తార సంఖ్యైక్యే చంద్రేణగుణితేతథా ।
నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషమాజిరముచ్యతే ।
దాతావిచక్షణోభీరుః కలహోనృపదానవో ।
క్లీబశ్చోరోథ నీచేతినామతుల్యం ఫలస్మృతం.

తా. పొడవు వెడల్పు ఎకరిపి 3 చే గుణించి 9 చే భాగించగా శేషము 1 ధాత, 2 విచక్షణ, 3 భీరు, 4 కలహా, 5 నృప, 6 దానవ, 7 క్లీబ, 8 చోర, 9 ధన ఇట్లు తొమ్మిదిఫలములయొక్క నామానుసారఫలములను గ్రహించవలెను. ఈ పై రెండువిధములుగా తయారు కాబడిన గృహంవిషయంగా తెలియదగ్గవి.

గృహస్రావం (నీళ్లకుండు)

శ్లో. ధనంధాన్యమీశాన్యే వాయువ్యకోణె తథాచోత్తరేచోత్తమం
మంగలంస్యాత్ నృణాంగృహాలయె వారి సంచారణార్థం బిలా
కర్తుమూహుర్భుధా రాదేవబృందాః

తా. గృహస్థులు, నీళ్ళవాడుకకుండు ఈశాన్యమున త్రవ్వించిన ధనము న్నూ, వాయువ్యమున ధాన్యమున్ను, ఉత్తరమున ఉత్తమమును మంగళప్రదము నూ సిచ్చును.

ఆటస్థలము (ప్లేగ్రౌండు) క్రీడాస్థలం

శ్లో. వామేభాగేదక్షిణా వాన్నృపాణాం | తేథాకార్యావాటికా | క్రీడ
నార్థం పకద్విత్రిదండసంఖ్యాశతంవ్యాత్ మధ్యేథారామండవే
తోయయన్త్రైః.

తా. రాజులు, ఉద్యోగస్థులు, విద్యార్థులువగైరా ఆటస్థలము (ప్లేగ్రౌండు) నిర్మించునపుడు తమ గృహాదిసమీపమందైతే (బిల్డింగు లకున్నూగాని) కుడివైపున లేక ఎడమవైపున తమ ఇష్టమునసుసరించి నూరుదండములు, రెండువందలదండములు, మూడువందలదండము లుగా వుండులాగున (ఈలోడగ చిల్లరగా ఉండకూడదు) క్రీడాస్థల

మును మధ్యసీటియం(త్రాధిమంశమసౌకర్యాదులతో నిర్మింపవలయును (దండమనగా 12 అంగులు లేక 4 గజములు)

మూలమట్టం సరిచూచే పద్ధతి

శ్లో. ద్విఘ్నాయామిమితం ద్విపాశమజరఘ్నా। తం విధాయాంకయే
త్ర్యాయ, మూం. ఘిమి తేచ విస్మృతిదవెతౌ కర్ణకోణాభిధౌ।
పాశౌ ష్టే। త వినామశంకుని హితౌ కృత్వాద్యమాకర్షయే।
తోక్ణేశంకురితీ తయోవినిమగ్రాద జ్య స్తయో శ్చాపరే.

తా. మూలమట్టం సరిచూచుట ఎట్లనగా? స్థలంయొక్క ఆ చివరను ఈ చివరను రెండుకొయ్యలనుపాతి వక(తాడును ఈ పొడవునకు రెట్టింపుగావుండులాగునచేసి ఆ(తాడుమొత్తమును 8 భాగములుగా గుర్తులుంచి ఈ(తాడును రెండుచివర్లను ముందువేసివున్న రెండుకొయ్యలకు తగిలించవలెను (అనగా స్థలంయొక్క పొడవుకు రెట్టింపు గల(తాడును రెండుకొనలను రెండువైపుల తగిలించివుంచవలెననుట) 8వంతులుగా గుర్తులుంచిన యీ త్రాటియొక్క మూడవవంతును అనగా అయిదువంతుల మిగులుచోట గుట్టునుపట్టుకుని త్రాటినిసరిగాలాగిన ఎక్కడకువచ్చునో అచ్చట వక 3వ కొయ్యను పాతవలెను. ఇదే(ప్రకారం రెండవవైపుననున్నా (అనగా (త్రాటియొక్క 3వ చివరనుంచి 3వంతులు 5 వంతులు మధ్యగుర్తు దగ్గరపట్టుకుని (త్రాటిని సాగలాగిన ఎచ్చిటకువచ్చునో అచ్చట వేరొక 4వ కొయ్యను పాతగా ఇప్పుడు నాల్గువైపుల నాల్గుకొయ్యలు మూలమట్టమునకు సరిగా సరిపడివుండును ఈ పద్ధతి(ప్రకారం మూలమట్టం అవసరంలేకుండగా లోగిలివగైరా ప్లానులయొక్క మట్టం వేసుకొనవచ్చును.

గృహోర్వాణము

శ్లో. క్షేత్రస్యాకచటాద్యైవం । క్రమాత్తపయశాఇతి ।
పూర్వాది దిక్షు వాస్తూనామధిపాస్స్యుః క్రమాత్తతః ।
క వర్గం, పాగ్గృహే యామ్యాంటవర్గం దక్షిణేతథా ।
పవర్గం పశ్చిమేజ్ఞే యంశవర్గం చోత్తరేతథా ;
విదగ్వర్గవరాణాంతువర్గ శుద్ధిర్విధీయతే ।
అకయోః పశ్చిమముఖంచటయో రుత్తరంతథా ।
క్రమాత పయశౌ పూర్వేదక్షిణేచ యథాక్రమం ।
విదిగర్వాణాగ్రాణాంచ ద్వారనిర్ణయ మీరితం.

తా॥ అ క చ ట త ప య శ అను 8 వర్గములును తూర్పు మొద లగు 8 దిక్కులకు అధిపతులుగా ఎరుంగవలయును. మనుష్యులకున్న పేరుయొక్క ప్రథమాక్షరము ననుసరించి ఏవర్గుఅయినదియు ఆ వర్గు ఏ దిక్కునకు అర్వాణముయినదియు ఎరుంగవలయును, మరియు పైవర్గ ములలోని దిక్కునకు తమవర్గు వచ్చినదగుచుండగా యే దిశగృహము తమకు అర్వాణముయినదియూ ఎట్లనగా ? క అను ఆగ్నేయదిక్కున ఉన్న వర్గును తూర్పుగృహముగా యెంచి ఈ అ-క వర్గుగలవారికి పశ్చిమసింహద్వారముగలిగినట్టి తూర్పుగృహము అర్వాణమనియు, ట అను నైఋతిదిశనున్నవర్గును దక్షిణగృహముగా యెంచి చ, ట వర్గుల వారికి ఉత్తరసింహద్వారముగల దక్షిణపుటిల్లు అర్వాణమనియు, ప అను వాయువ్యదిశను పువర్గువారికి పశ్చిమగృహముగా యెంచి, త, ప, వర్గులవారికి తూర్పుసింహద్వారముగలిగిన పడమరగృహము అర్వాణముగానున్నూ, శ అను ఈశాన్యదిక్కునవున్న వర్గువారికి ఉత్తర గృహముగా యెంచి, య, శ వర్గువారికి దక్షిణసింహద్వారముగల ఉత్తరగృహము అర్వాణగానున్నూ ఇట్లు వర్గశుద్ధిచేసి ప్రాగాదిగృహ

నిర్ణయమున్నూ గృహారంభమున్నూ గృహముఖనిర్ణయమున్నూ మయ బ్రహ్మచే చెప్పంబడినది.

వర్గులు	నాగాది గృహములు	సింహద్వారములు
అ, క వర్గులవారికి	తూర్పు గృహము	పశ్చిమ ద్వారము
చ, ట వర్గులవారికి	దక్షిణ గృహము	ఉత్తర ద్వారము
త, ప వర్గులవారికి	పశ్చిమ గృహము	తూర్పు ద్వారము
య, శ వర్గులవారికి	ఉత్తర గృహము	దక్షిణ ద్వారము

గ్రామాది గర్హణము

శ్లో. గోసింహనక్రమిధునం నివసెన్నమధ్యే । గ్రామస్యపూర్వాకకు
భౌళిఝసాంగనాశ్చ కర్కోటధనుస్తులభ మేషఘటాశ్చతద్వ
ద్వర్గాస్వపంచమ పరాబలినః స్యురైంద్రాః

తా. వృషభము, సింహము, మకరము రాశులవారు గ్రామ మధ్యమున నివాసముచేయకూడదు గ్రామముయొక్క తూర్పుదిశను వృశ్చికరాసివారు ఆగ్నేయమున మీనరాశివారును, దక్షిణమున కన్యా రాశిగలవారును, నైఋతిని కర్కాటరాశివారును, పశ్చిమమున ధనూ రాశివారును, వాయువ్యమున తులారాశివారును, ఉత్తరమున మేష రాశివారును, ఈశాన్యమున కుంభరాశివారును నివాసముచేయుట అర్హణముకాదు. మరియు అకచటాది అష్టదిక్కులయందున్న వర్గులలో స్వవర్గుకు పంచమవర్గు శతృస్థానముగాన అట్టి శతృవర్గదిశయగు స్వవర్గు నకు పంచమవర్గదిశను హ్నా నివాసమునకు అర్హణముకాదు.

గ్రామార్హణము

శ్లో. గ్రామచక్రం నరాకారం సర్వావయవ సంయుతం ।
జన్మనక్షత్రమారభ్య గ్రామ తారాంతం గణెనజా ।

మస్తకే పంచలాభాయ ముఖే తిణ ధనక్షయః ।
కుక్షౌ పంచధనః ధాన్యం పఽ్పాదే స్త్రీ మృతిర్భవేత్ ॥
పృష్ఠేచైకంభయం పీడా నాభౌచత్వారి సంపదః.
గుహ్యేచైకం మానహానిహస్తె చైకం తుక్రంధనం ।
వామేచైకం రోధే గ్ర చకం నరాకృతిః.

తా. గ్రామార్జన మూలసిద్ధమెట్లనగా మనుష్యుని ఆకార ముగా సర్వా వయవములతో కూడిన ఆకృతిని చక్రముగా యెంచి తమ నామనక్షత్రము మొదలు గ్రామ నక్షత్రమువరకూ లెక్కించగా వచ్చిన సంఖ్య యొక్క ఫలం ఈ క్రిందివిధముగా ఫలములనెరుంగునది ఎట్లనగా? మనుష్యాకారముగానున్న చక్రశిరస్సున 5 నక్షత్రములవరకు లాభమున్ను ఉపరిముఖమందు 3 నక్షత్రములవరకూ ధనక్షయ మున్నూ అట్లే కుక్షియందు 5 నక్షత్రములు ధనధాన్యమున్నూ, పాద ములందు 6 నక్షత్రములు స్త్రీ మృతియు పృష్ఠమందు నక్షత్రము భయము, పీడయున్నూ, నాభియందు 4 నక్షత్రములు సంపదయున్నూ గుహ్యప్రదేశమందు 1 నక్షత్రము మానహానియు, కుడిహస్తమున 1 న॥ రోదనమున్నూ, ఎడమహస్తమున 1 న॥ భేదమునున్నూ ఫల ములనెరింగి అర్జ్యణాదులు గ్రహించవలెను. (శాస్త్రవాడుక ననుసరించి జన్మనక్షత్రము దృష్ట్యా) అని శ్లోకములో వుండివున్ననూ అర్జ్యణవిష యములో ధర్మశాస్త్రప్రకారము నామనక్షత్రమునే అనుసరించి అర్జ్య ణాదులు గ్రహించవలెను.

గృహనిరూపణ

శ్లో. దీర్ఘవిస్తారసంఖ్యైక్యైచాష్ట భిర్గుణితే తథా ॥
నవభిస్తుహరేద్భాగం శేషాంకే ఫలమాదిశేత్ ।

తస్కరభోగ విచక్షణదాతా నృపతినపుంసకౌ ।
ధనాఢ్యశ్చ దరిద్రశ్చభయదో నవమస్తథా.

తా. నిరూపణచేయదగ్గ గృహావరణయొక్క మొత్తపు పొడవు వెడల్పునున్నూకలిపి ఎనిమిదిచే గుణించి తొమ్మిదిచే భాగించగా వచ్చు శేషసంఖ్యవలన ఫలములు ఎట్లనగా 1 తస్కర, 2 భోగ, 3 విచక్షణ, 4 దాతా, 5 నృపతి, 6 నపుంసక, 7 ధనాఢ్యః, 8 దరిద్రము, 9 భయదము ఇట్లెరుంగవలయును.

సంపూర్ణము.

పూర్వాయుర్దాయ వాస్తుపదకముల జంత్రి

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిథి	నక్ష	అయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
7	8	5	7	12	2	7	63	6	7	1	7
8	4	8	2	18	10	8	72	3	8	5	5
9	12	3	4	24	18	1	81	9	1	3	3
10	8	6	6	30	26	2	90	6	2	3	1
11	4	1	1	6	7	3	99	3	3	17	6
12	12	4	3	12	15	4	110	9	4	21	4
13	8	7	5	18	23	5	117	6	5	25	2
21	4	7	7	6	6	5	69	9	5	3	7
22	12	2	2	12	14	6	78	6	6	7	5
23	8	5	4	18	22	7	87	3	7	11	3
24	12	8	6	24	3	8	96	9	8	15	1
25	8	3	1	30	11	1	105	6	1	19	6
26	4	6	3	6	19	2	114	3	2	23	4
34	12	6	5	12	2	2	66	6	2	1	2
35	8	1	3	30	10	3	75	3	3	5	7
36	12	4	2	6	18	4	84	9	4	9	5
37	8	7	4	12	26	5	93	6	5	13	3
38	4	2	6	18	7	6	102	3	6	17	1
39	12	5	1	24	15	7	111	9	7	21	6
40	8	8	3	30	23	8	120	6	8	25	4
47	4	5	3	12	5	7	63	3	7	26	4
48	12	8	5	18	6	8	72	9	8	3	2
49	8	3	7	24	14	1	81	6	1	7	7
50	4	6	2	30	22	2	90	3	2	11	5
51	12	1	4	6	3	3	99	9	3	15	3
52	8	4	6	12	11	4	118	6	4	19	1
53	4	7	1	18	19	5	117	3	5	23	6
61	8	7	3	6	2	5	69	6	5	1	4
62	4	2	5	12	10	6	78	3	6	5	2
63	12	5	7	18	18	7	87	9	7	9	3
64	8	8	2	24	26	8	96	6	8	12	5

పడక	ధన	ఋణ	వార	తిథి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పాల	యోగ	కరణ
65	4	3	4	30	7	1	105	3	1	17	3
66	12	6	6	6	15	2	114	9	2	21	1
7	4	6	1	24	25	2	66	3	2	26	6
75	12	1	3	30	6	3	75	9	3	3	4
76	8	4	5	6	14	4	84	6	4	7	4
77	4	7	7	12	22	5	93	3	5	11	7
78	12	2	2	18	3	6	102	9	6	15	5
79	8	5	4	24	11	7	111	6	7	19	3
80	4	8	6	30	19	8	120	3	8	23	1
87	12	5	6	12	21	7	63	9	7	24	1
88	8	8	1	18	2	8	72	6	8	1	6
89	4	3	3	24	10	1	81	3	1	5	4
90	12	6	5	30	18	2	90	9	2	9	2
91	8	1	7	6	26	3	99	6	3	13	7
92	4	4	2	12	7	4	108	3	4	17	5
93	12	7	4	18	15	5	117	9	5	21	3
101	4	7	6	6	25	5	69	3	5	26	1
102	12	2	1	12	6	6	78	9	6	3	6
103	8	5	3	18	14	7	87	6	7	7	4
104	4	8	5	24	22	8	96	3	8	11	2
105	12	3	7	30	3	1	105	9	1	15	5
106	8	6	2	6	11	2	114	6	2	19	5
114	12	6	4	24	21	2	66	9	2	24	3
115	8	1	6	30	2	3	75	6	3	1	1
116	4	4	1	6	10	4	84	3	4	5	6
117	12	7	3	12	18	5	93	9	5	9	4
118	8	2	5	18	26	6	102	9	6	13	2
119	4	5	7	24	7	7	111	3	7	17	7
120	12	8	2	30	15	8	120	9	8	21	5
127	8	5	2	12	17	7	63	6	7	22	5
128	4	8	4	18	25	8	72	3	8	26	3
129	12	3	6	24	6	1	81	9	1	3	1
130	8	6	1	30	14	2	90	6	2	7	6
331	4	1	3	6	22	3	99	3	3	11	4
132	12	4	5	12	3	4	108	9	4	15	2

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిథి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
133	8	7	7	18	11	5	117	6	5	19	7
141	12	7	2	6	21	5	69	9	5	24	5
142	8	2	4	12	2	6	78	6	6	1	3
143	4	5	6	18	10	7	87	3	7	5	1
144	12	8	1	24	18	8	96	9	8	9	6
145	8	3	3	30	26	1	105	6	1	13	4
146	4	6	5	6	7	2	114	3	2	17	2
154	8	6	7	24	17	2	66	6	2	22	7
155	4	1	2	30	25	3	75	3	3	26	5
156	12	4	4	6	6	4	84	9	4	3	3
157	8	7	6	12	14	5	93	6	5	7	1
158	4	2	1	18	22	6	102	3	6	18	6
159	12	5	3	24	3	7	111	9	7	15	4
167	4	5	5	12	13	7	63	3	7	20	2
168	12	8	7	18	21	8	62	9	8	24	7
169	8	3	2	24	2	1	81	6	1	1	5
170	4	6	4	39	10	2	90	3	2	5	3
171	12	1	6	6	18	3	99	9	3	9	1
172	8	4	1	12	26	4	108	6	4	13	6
173	4	7	3	18	7	5	117	3	5	17	4
181	8	7	5	6	17	5	69	6	5	22	2
182	4	2	7	12	25	6	78	3	6	26	7
183	12	5	2	18	6	7	87	9	7	3	5
184	8	8	4	24	14	8	93	6	8	7	3
185	4	3	6	30	22	1	105	3	1	11	1
186	12	6	1	6	3	2	114	9	2	15	6
195	12	1	5	30	21	3	75	9	3	24	2
196	8	4	7	6	2	4	84	6	4	1	7
197	4	7	2	12	10	5	93	3	5	5	5
198	12	2	4	18	18	6	102	9	6	9	2
208	8	8	3	18	17	8	72	6	8	22	4
209	4	3	5	24	25	1	81	3	1	26	3
210	12	6	7	30	6	2	90	9	2	3	7
211	8	1	2	6	14	3	93	6	3	7	5
212	4	4	4	12	22	4	108	3	4	11	3

పదక	ధన	ఋణ	వార	తిధి	నక్ష	ఆయ	ఆయుః	అంశ	దిక్పతి	యోగ	కరణ
213	12	7	6	18	3	5	117	9	5	15	1
223	8	5	5	18	2	7	97	6	7	1	4
224	4	8	7	24	10	8	96	3	8	5	1
225	12	3	2	30	18	1	10[illegible]		1	9	7
226	8	6	4	6	26	2	111	6	2	13	5
235	8	1	1	30	17	3	75	6	2	22	1
236	4	4	3	6	25	4	81	3	4	26	6
237	12	7	5	12	6	5	93	9	5	3	4
238	8	2	7	18	14	6	102	6	6	7	2
239	4	5	2	24	22	7	111	3	7	11	7
240	12	8	5	30	3	8	120	9	8	15	5

గజం 1కి 36అంగులములు	వార, ఆయ, వయో, దిక్పతులకు గ. అం	ధన నక్షత్రములకు	తిధి, అంశ	ఋణమునకు	అంగులములు	వార, ఆయ, వయో, దిక్పతులకు గ. అం	ధన నక్షత్రములకు	తిధి. అంశ	ఋణమునకు
1	0_ 9	0_ 8	0_ 6	0_ 3	19	4_27	4_ 8	3_ 6	1_21
2	0 18	0-16	0_12	0_ 6	20	5_ 0	4.16	3 12	1_24
3	0 27	0.24	0_18	0_ 9	21	5 9	4_24	3 18	1_27
4	1_ 0	0.32	0_24	0_12	22	5 18	4 32	3 24	1_30
5	1_ 9	1_ 4	0_30	0_15	23	5_27	5_ 4	3 30	1_33
6	1 18	1 12	1_ 0	0 18	24	6_ 0	5_12	4_ 0	2_ 0
7	1_27	1_20	1_ 6	0_21	25	6_ 9	5 20	4_ 6	2_ 3
8	2_ 0	1.28	1 12	0_24	26	6_18	5 28	4_12	2. 6
9	2_ 9	2 0	1 18	0_27	27	6_27	6_ 0	4_18	2_ 9
10	2_18	2_ 8	1_24	0_30	28	7_ 0	6 8	4_24	2_12
11	2_27	2.16	1_30	0_33	29	7_ 9	6_16	4_30	2_15
12	3_ 0	2 24	2_ 0	1_ 0	30	7_18	6_24	5_ 0	2_18
13	3_ 9	2 32	2_ 6	1. 3	31	7 27	6 32	5_ 6	2_21
14	3_18	3_ 4	2 12	1_ 6	32	8_ 0	7_ 4	5_12	2_24
15	3_27	3 12	2 18	1_ 9	33	8_ 9	7_12	5_18	2_27
16	4_ 0	3_20	2_24	1 12	34	8 18	7_20	5_24	2_30
17	4_ 9	3_28	2_30	1_15	35	8_27	7_28	5_30	2_33
18	[illegible]	4. 0	3_ 0	1_18	36	9_ 0	8_ 0	6_ 0	3 0

వీసములు 16	వార, ఆయ, వయొ, దిక్ప	ధన, నక్ష	తిథి, అంశ	ఋణ	వీసములు	వా॰, ఆయ, వయొ, దిక్ప	ధన, నక్ష	తిథి, అంశ	ఋణ
1	0_9	0_8	·_6	0_3	9	5_1	4_8	3_6	1_11
2	1_2	1_0	0_12	0_6	10	5_10	5_0	3_12	1_14
3	1 11	1_8	1 2	0_9	11	6_3	5_8	4_2	2_1
4	2_4	2_0	1_8	0_12	12	6_12	6_0	4_8	2_4
5	2_13	2_8	1_14	0_15	13	7_5	6_8	4_14	2_7
6	3_6	3_0	2_4	1_2	14	7_14	7_0	5_4	2_10
7	3_15	3_8	2_10	1_5	15	8_7	7_8	5_10	2_13
8	4_8	4_0	3_0	1_8	14	9_0	8_0	6_0	3_0

అడుగు 1 కి ¼ పాతికి అంగులం చొ॥ స్కేలుటేబుల్

అ	అం				
1	$\frac{1}{4}$	21	5$\frac{1}{4}$	41	10$\frac{1}{4}$
2	$\frac{1}{2}$	22	5$\frac{1}{2}$	42	10$\frac{1}{2}$
3	$\frac{3}{4}$	23	5$\frac{3}{4}$	43	10$\frac{3}{4}$
4	1	4	6	44	11
5	1$\frac{1}{4}$	25	6$\frac{1}{4}$	45	11$\frac{1}{4}$
6	1$\frac{1}{2}$	26	6$\frac{1}{2}$	46	11$\frac{1}{2}$
7	1$\frac{3}{4}$	27	6$\frac{3}{4}$	47	11$\frac{3}{4}$
8	2	28	7	48	12
9	2$\frac{1}{4}$	29	7$\frac{1}{4}$	49	12$\frac{1}{4}$
10	2$\frac{1}{2}$	30	7$\frac{1}{2}$	50	12$\frac{1}{2}$
11	2$\frac{3}{4}$	3	7$\frac{3}{4}$	51	12$\frac{3}{4}$
12	3	32	8	52	13
13	3$\frac{1}{4}$	33	8$\frac{1}{4}$	53	13$\frac{1}{4}$
14	3$\frac{1}{2}$	34	8$\frac{1}{2}$	54	13$\frac{1}{2}$
15	3$\frac{3}{4}$	35	8$\frac{3}{4}$	55	13$\frac{3}{4}$
16	4	36	9	56	14
17	4$\frac{1}{4}$	37	9$\frac{1}{4}$	57	14$\frac{1}{4}$
18	4$\frac{1}{2}$	38	9$\frac{1}{2}$	58	14$\frac{1}{2}$
19	4$\frac{3}{4}$	ε9	9$\frac{3}{4}$	59	14$\frac{3}{4}$
20	5	40	10	60	15

ఓం శ్రీం నమో భగవన్ వాస్తుపురుష, మహా బలపరాక్రమ, సర్వదేవతాశ్రితశరీర, బ్రహ్మపుత్ర, సకలబ్రహ్మాండధారిణ్, భూమ్యర్పిత మస్తక పురపత్తన ప్రాసాద గృహ వాపీకూపాది సన్నివేశసాన్నిధ్యకర విశ్వంభర, పరమపురుష స్వరూప। శంకచక్ర శార్జ్ఞ ధనుః కర వరదాభయహస్త వాస్తో నమస్తే॥ నమస్తే॥

ఏహ్యేహి భగవన్ వాస్తో। సర్వదేవైరధిష్ఠిత భగవన్ కురుకల్యాణం క్షేత్రేస్మిన్ సన్నిధో భవ॥

జన్మనస్నష్టఘటికో ద్విపదేనశనాడికాః
ప్రత్యక్తే పంచఘటికాః న్వైధనేకాదశ స్తథా
శాకం గుడంచలవణం సతిలంకాంచనం క్రమాత్
తారాః దోషపకుర్వీత వరాహవచనంతథా॥

సర్వమంగళ కార్యాణి తిషు జన్మసుకారయేత్
వివాహ శ్రాద్ధభైషజ్య యాత్రాక్షౌరాణివర్జయేత్॥

ఉలూఖలం పిష్టయం తం పిత్ర్యాణాం పాదశౌచనం
మహానసం జలస్థానం గృహయామ్యైకదాశుభం॥

పక్షిశుక్లే శీతరస్మిర్బలీయాన్నప్రాధాన్యం తారాకాయా
శ్చతత్ర । శక్త్యాయుక్తే విద్యమానేచకాంతే।
నస్వాతంత్ర్యం యోషితః క్వాపిదృష్టం॥

"భృగురత్రిర్వసిష్టశ్చ విశ్వకర్మామయ స్తథా
నారదో నగ్నజిచ్చైవ విశాలాక్షః పురందరః
బ్రహ్మకుమారోనం దీశః శౌనకోభర్గవ వచ
వాసుదేవో । నిరుద్ధశ్చతథా శుక్రబృహస్పతీ
అష్టాదశైతెవిఖ్యాతాః శిల్పశాస్త్రోపదేశకాః॥

సమాప్తము.

శ్రీ రాజేశ్వరి ప్రెస్, రాజమహేంద్రవరం—1940.